زانكۆی سەلاحەدین - هەولێر
Salahaddin University-Erbil

کۆلێژی بەڕێوەبردن و ئابووری

بەشی کارگێری ڕێکخراوە گەشتیارییەکان

ڕۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری

(تۆێژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلەپێنج ئەستێرەکان)

ئەم پڕۆژەیە پیشکەش بە بەشی کارگێری ڕێکخراوە گەشتیاریەکان وەکو پێداویستیەک بۆ بەدەست هێنانی بڕوانامەی بەکەلۆریۆس لەپسپۆری کارگێری ڕێکخراوە گەشتیاریەکان

ئامادەکردنی

بتول طه رسول

ئاراز رشدی رحمن

خدیجه جعفر محمد

بەسەرپەرشتی

م. دیلان رەمەزان تمرخان

٢٠٢٣-٢٠٢٤

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَق (١) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ(٢)اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ(٣)الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ(٤)عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ(٥)

(صدق الله العظيم)

سورة العلق

الآية القرآنية (١-٥)

بەڵێن نامە

ئێمە بەلێن دەدەین کە ئەم توێژینەوەیە (**ڕۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری توێژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان**) کە پێشکەشی لیژنەی بەشی کارگێری ریخکراوە گەشتیاریەکان زانکۆی سلاحەدین کراوە بە تەواوی لەلایەن ئێمەوە نوسراوە ئەنجامەکەشی لەکار کۆششی ئێمەوەیە پێشتر بۆ هیج لایەنێکی دیاریکراو بلاونەرکراوەتەوە.

لەلایان توێژەران

پشتگیری سەرپەرشیتار

پشتگیری توێژنەوەی (**ڕۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری توێژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان**) لەلایان قوتابیان(بتول طه رسول/ خدیجه جعفر محمد/ اراز رشدی رحمن) ئامادەکراوە بەتەواوی پابەندی ڕێساکان بووە.

ناو و واژی سەرپەرشتیار
م. ی. دیلان ڕەمەزان تمرخان

بریاری لیژنەی گفتوگۆ

سەرۆک و ئەندامانی لیژنەی گفتوگۆ توێژینەوەی قوتابیان (بتول طه رسول/ خدیجه جعفر محمد اراز رشدی رحمن) لەژێرناونیشانی (**رۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری توێژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان**) کرد لەئەنجام دا ئەم بریارەی خوارەوە درا.....

- پەسندکراو
- پەسندنەکراو
- بۆیە پیویستە لەماوەی (   )بکاتەوە لەماوەی (   ) پەسندنکراوە بۆیە پێویستە لەساڵی داهاتوو دووبارە بکاتەوە

ناوی ئەندام   ناوی ئەندام   سەرۆک لیژنە

پێشکەشە

دایک و باوک و خوشک و براکانمان
ئەم توێژێنەوەیە پیشکەشەبە بەشی کارگێری رێکخراوە گەشتیاریەکان
وە مامۆستای سەرپەرشتیار توێژینەوە(دیلان رەمەزان تمرخان) ، بەو کەسانەی کەیارمەتیان
داوین و لەنوسینی ئەم توێژینەوە

(لەلایان توێژەران)

سوپاس پێزانین

سەرەتا سوپاس بۆ خوای گەورە وەبۆمامۆستای سەرپەرشتیار (دیلان تمرخان)کەبەژداربوو لە لەگەڵمان بۆسەرکەوتنی تویژینەکە و کۆلێژەکەمان کە ئەم دەرفەتەیان پێبەخیشین بۆ ئەنجامدانی ئەم تویژینەوە لە ژیرناونیشانی (**رۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری تۆێژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان)** وە بەتایبەت سوپاسی دایک و باوکمان دەکەیەن کە ئیمەیان گەیاندە ئەم ئاستە وەهەروەها سوپاسی هەموو لایەنەکانی تر دەکەین کەهاوکارمان بوون لەبیرۆکە و نوسینی تویژینەوە

(لەلایان توێژەران)

لیستی ناوەرۆک

لاپەرە	بابەت
VII	الاية القرانية
VII	بەلێن نامە
VII	لایەنی پشتگیری سەرپەرشیتار
VI	بریاری لیژنەی گفتوگۆ
VI	بریاری لیژنەی گفتوگۆ
VII	پیشکەشە
VII	سوپاس و پیزانین
١	بوختە
٢	بەشی یەکەم چوارچیوەی تویژنەوە
٣	پیشەکی
٤	خستنەڕووی کیشەی تویژینەوە
٤	ئامانجی تویژینەوە
٤	گرینگی تویژینەوە
٥	گریمانەی تویژینەوە
٥	سنووری تویژینەوە
٦	مۆدل تویژینەوە
٧	بەشی دووەم: تیۆری تەوەرەی یەکەم / تەوەرەی دووەم
٨	بەشی دووەم / پیشەکی
٨	تەوەری یەکەم تۆرەکۆمەڵایەتیەکان
٨	یەکەم پیناسەی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان
٨	دووەم سەرهەڵدانی بەرەوپیش چوونی تۆرەکۆمەڵاییتیەکان
٩	سییەم تایبەتمەندییە سەرەکیەکانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان
١٠	تایبەتمەندییە گشتیەکان تۆرەکۆمەلایەتیەکان
١٠	رۆڵی تۆرەکۆمەلایەتیەکان
١٠	چوارەم دیارترین جۆری تۆرەکۆمەلایەتیەکان
١١	تویتەر کۆمەڵیک تایبەتمەندی لە خۆ دەگریت
١٢	تایبەتمەندیەکانی تری تویتەر

پێنجەم کاریگەرییە ئەرێنەکانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان	١٣
شەشەم گرینگترین زیانەکانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان	١٣
گۆراوی دووەم / میدیای گەشتیاری	١٩
پێشەکی	١٩
یەکەم پێناسەی رێکلام	١٩
دووەم جۆرەکانی ریکلام	٢٠
سێیەم گرینگی ریکلام	٢٠
بەپێ ئەم خاڵانەی خوارەوە کورت دەکرێتەوە	٢٠
چوارەم گرینگی کۆمەڵایەتی ریکلام	٢١
پێنچەم پێناسەی میدیای گەشتیاری	٢١
شەشەم تایبەتمەندی میدیای گەشتیاری	٢٢
حەوتەم ئەرکی میدیای گەشتیاری	٢٣
هەشتەم گرینگی میدیای گەشتیاری	٢٤
نۆیەم برەودانی گەشتیاری	٢٤
بەشی سێیەم: پراکتیکی	٢٦
تەوەرەی یەکەم : پرسیارە کەسییەکان	٢٦
فۆرمی راپرسی بۆ توێژینەوە	٢٦
تەوەری یەکەم: پرسیارەکەسیەکان	٢٧
تەوەرەی دووەم : گوراوی تۆرە کۆمەلایەتییەکان	٢٩
تەوەرەی سێیەم : گۆراوی میدیایی گەشتیاری	٣٤
Correlations	٣٨
بەشی چوارەم: دەرئەنجام و راسپاردە	٣٩
دەرئەنجامەکان	٤٠
راسپاردە وپێشنیارەکان	٤١
لیستی سەرچاوە	٤٢
پاشکۆکان	٤٥

لیستی وێنەکان

بابەت	لاپەرە
مۆدڵ توێژینەوە	٦

پوختە

ئەم توێژینەوەیە بە ناو نیشانی(رۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری) لە پاریزگای هەولێر ئامانج لەم لەتویژینەوە هەلسەنگاندنی رۆلی تۆرە کۆمەڵایەتیەکان لە بەرەودان وبەرەو پیش جونی کەرتی گەشتیاری وکاریگەری ئەم بەرەو پێش جوونە بۆ سەرکەرتی ئابوری وڵات وە بە سوود وەرگرتن لە راپۆرت وسەرچاوەکانی تۆرە کۆمەڵایەتیەکانی ومیدیا گەشتیاری هەولیر وە بە پشت بەستن بە شیوازی شیکاری و شیوازی راپرسی

ئەم تویژینەوە پیک دیت لە چەند بەشیک سەرەتاکەی لە پیشەکی وپوختەی بابەتەکە خرایتە روو دوانر خستنە روی کێشەی بابەتەکە ئامانجی توێژینەوە گرینگی توێژینەوەگریمانەی توێژینەوە سنووری توێژینەوە

بەشی دووەمی تۆژێنەوەکە پیک دێت : پێناسەی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان و سەرهەڵدانی بەرەوپێش چوونی تۆرەکۆمەڵاییتیەکان و تایبەتمەندییە سەرەکیەکان وگشتیەکانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان جۆری تۆرەکۆمەلایەتیەکان کاریگەریە ئەرێنەکانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان زیانەکانی

تۆرەکۆمەڵایەتیەکان بەشی سێیەم توێژینەوەکە پیک هاتووە لە میدیای گەشتیاری پێناسەی رێکلام دووەم جۆرەکانی ریکلام و گرینگی ریکلام و تایبەتمەندی میدیای گەشتیاری ئەرکی میدیای گەشتیاری و گرینگی میدیای گەشتیاری و برەودانی گەشتیاری دەرئەنجامەکان راسپاردە وپێشنیارەکان لیستی سەرچاوە پاشکۆ .

بەشی یەکەم
چوارچێوەی توێژنەوە

پێشەکی

گەشت و گوزار یەکێکە لەو چاڵاکییە مرۆییەی کە سەرکەوتنێکی گەورە و بەرچاوی بەخۆیەوە بینی بەتایبەت لەو چەند ساڵانەی دوای کە پێشکەوتنێکی خێرای بەخۆیەوە بینی بەڵام ئەو بەرەوپێشچوون و پێشکەوتنە لەوڵاتێک بۆ وڵاتێکی تر جیاوازە وڵاتان بە درێژای بەرەوپێشچوونیان گرینگیان داوە بەو لایەنە ئەمەش بەهۆی ئەوەی درکیان بەو بەرەوپێشچوونەکردوە کە بەهۆی گەشت وگوزار ڕوودەدات لەگشت لایەنەکان لایەنی ئابووری و کلتووری و نەتەوەی و زمانەوانی و درووستبوونی هەڵی کار وە فراوانبوونی و هۆکارەکانی گواستنەوە وە گشت لایەنەکانی و کاری دەستی و دەست ڕەنگینی و وێنەگرتن و لایەنە هونەرییەکانی تری وڵات تەکنەلۆژیای سەردەم و پێکهاتەکانی بە یەکێک لە گرینگترین هۆکارەکانی بەرەوپێشچوون دادەنرێت کە ئەمەش ڕۆڵی زۆری هەیە لەسەر گشت لایەنەکانی مرۆڤایەتی و کۆمەڵایەتی و ئابووری و گەشت و گوزار و یاسا و بەتایبەتی بواری ڕاگەیاندن و تۆرەکۆمەڵایەتیەکان لە ڕێگەی بەرنامەکانی وەکو (تویتەر، تیکتۆک، یوتیوب، ئینستگرام) کەسانێکی زۆر ئەو تۆرەکۆمەڵایەتیانە بە کاردەهینن بۆ بڵاوکردنەوەی وێنەکانیان کە لە کاتی گەشت گرتوویانە هەروەها ئەو تۆرانە بە کاردەهێنن بۆ وەسفکردنی ئەو شوێنانەی کەسەردانیان کردووە ئاسانتر ئەو شوێنە گەشتیاریانە پێناسە دەکرێن و بەشێوەیەکی فراوانتر بە خەڵک دەناسرێندرێن و بەهۆی ئەم زانیاریانە لەسەر شوێنەکان دادەنرێت و ڕێکلامیان بۆ دەکرێت ئەمەش وای کردووە ڕێژەی گەشتیار زیاد بکات بۆ ئەم شوێنە گەشتیاریانە و شتیکی ئاشکرا و ڕوونە کە گەشت و گوزار بووە بەلایەنێکی گرینگی ئابووری و یەکێکە لە لایەنی بەهێزی ئابووری وڵاتان و بواری گەشت و گوزار پێویستێکی زۆری بە تۆرەکۆمەڵایەتیەکانەوە هەیە بۆ بەردەوام بوون و نوێگەری وە پێویستی بەکەسی شارەزا هەیە لە بواری تۆرەکۆمەڵایەتیەکان و بواری ڕێکلام کردن.

١-کێشەی توێژینەوە:

١-ئایا تا چەند تەکنەلۆژیا و تۆڕەکۆمەڵایەتیەکان ئاسان کاریان کردووە لە بەڕێوبردنی پرۆژە گەشتیاریەکان.

٢-پێشکەوتنی تەکنەلۆژیا و تۆرەکۆمەلایەتیەکان تا چەند بەژداریان کردەوە لە پێشکەوتنی بوارەکانی ژیان.

٣-ئەو ئاسانکارییانەی کە تۆرەکۆمەلایەتیەکان بۆ گەشتیاری دەیرەخسێن چین.

٤-پێشکەوتنی تەکنەلوژیا و تۆرەکۆمەلایەتیەکان تا چەند بەژدارییان کردوە لە پێشکەوتنی گەشتیاری و خزمەتگوزارییەکانی گەشتیاری.

٥-بەڕێوبەری هۆتێلەکان چۆن سوودیان بینیوە لەبەرنامەکانی (فیسبووک، تویتەر، یوتیوب، گوگڵ) بینیوە.

٦-ئایا خەڵک بەشوێنە گەشتیاریەکان بەشێوەیەکی ئاسانتر و بەرێگایەکی خێراتر و شێوازێکی فراوانتر هەموو ئەو پێویستیانەی گەشت و گوزار دەری دەخات کە چەند گەشتیاری پێویستی بە رێکلامی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان هەبێت.

٢-ئامانجی توێژینەوە:

ئامانجی سەرەکی ئەو توێژینەوە ناسینی رۆڵی تۆرەکۆمەڵایەتیەکانە لەبرەودانی راگەیاندنی گەشتیاری کە خۆیان لەو خاڵانە دەبینەوە:

١-زانینی رادەی پشت بەستنی گەشتیاری ناو خۆی و دەرەکی بە تۆرەکۆمەڵایەتیەکان وەک رێبەرێکی گەشتیاری.

٢-زانینی رۆڵی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان لە جوڵەی گەشتیاری لە هەرێمی کوردستان.

٣-زانینی رۆڵی تۆری کۆمەڵایەتیەکان لە ناساندنی شوێنە گەشتیاریەکانە بە گەشتیارانەوە.

٤-زانینی رۆڵی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان لە بڵاوکردنەوەی هەواڵ و زانیاری دەربارەی خزمەتگوزارییە گەشتیارییەکان.

٣-گرینگی توێژینەوە:

گرینگی ئەو توێژینەوە لەوە دایە گرینگی بەکارهێنانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان و رێکلامکردن دەردەخات لەبەرەو پێشبردنی کەرتی گەشتیاری:

١-گرینگی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان لەبەرەوپێشچوونی کەرتی گەشتیاری.

٢-گرینگی هۆشیارکردنەوەی لایەنی پەیوەندیدار بە بەرێوەبردنی کەرتی گەشتیاری لەبەکارهێنانی تەکنەلۆژی و تۆرەکۆمەڵایەتیەکان.

٣-هۆشیارکردنەوەی خەڵک لەبەکارهێنانی تۆرەکۆمەڵایەتیەکان بۆ شارەزابوونی زیاتر لە شوێنە گەشتیاریەکان.
٤-لەرێگای تۆرەکۆمەڵایەتیەکان گرینگی بەگەشتیاری ناوخۆ بدرێت لە جیاتی گەشتکردن بۆ دەرەوەی وڵات و تێچووی زیاتر.
٥-بەهۆی گەشەکردنی گەشتیاری ناوخۆ ئابووری وڵات بەرەوپێش دەچێت و دەستی کاریش زیاتردەبێت و بێکاری کەم دەکاتەوە.

٤-گریمانەی توێژینەوە:

١-گریمانەی دانپێدراو (H١) تۆرەکۆمەڵایەتییەکان رۆڵێکی سەرەکی دەبینن لە برەودانی میدیای گەشتیاری و ڕاکێشانی گەشتیار.
٢- گریمانەی سفری (HO) تۆرەکۆمەڵایەتییەکان رۆڵیان نییە لە برەودانی میدیای گەشتیاری و ڕاکێشانی گەشتیار.

٥-سنووری توێژینەوە:

١-سنووری کاتی لە مانگی ٢٠٢٣/١٠ تاوەکو مانگی ٢٠٢٤/٤.
٢-سنووری شوێنی-هەولێر بەڕێوبەری هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان.

٦-مۆدڵ توێژینەوە

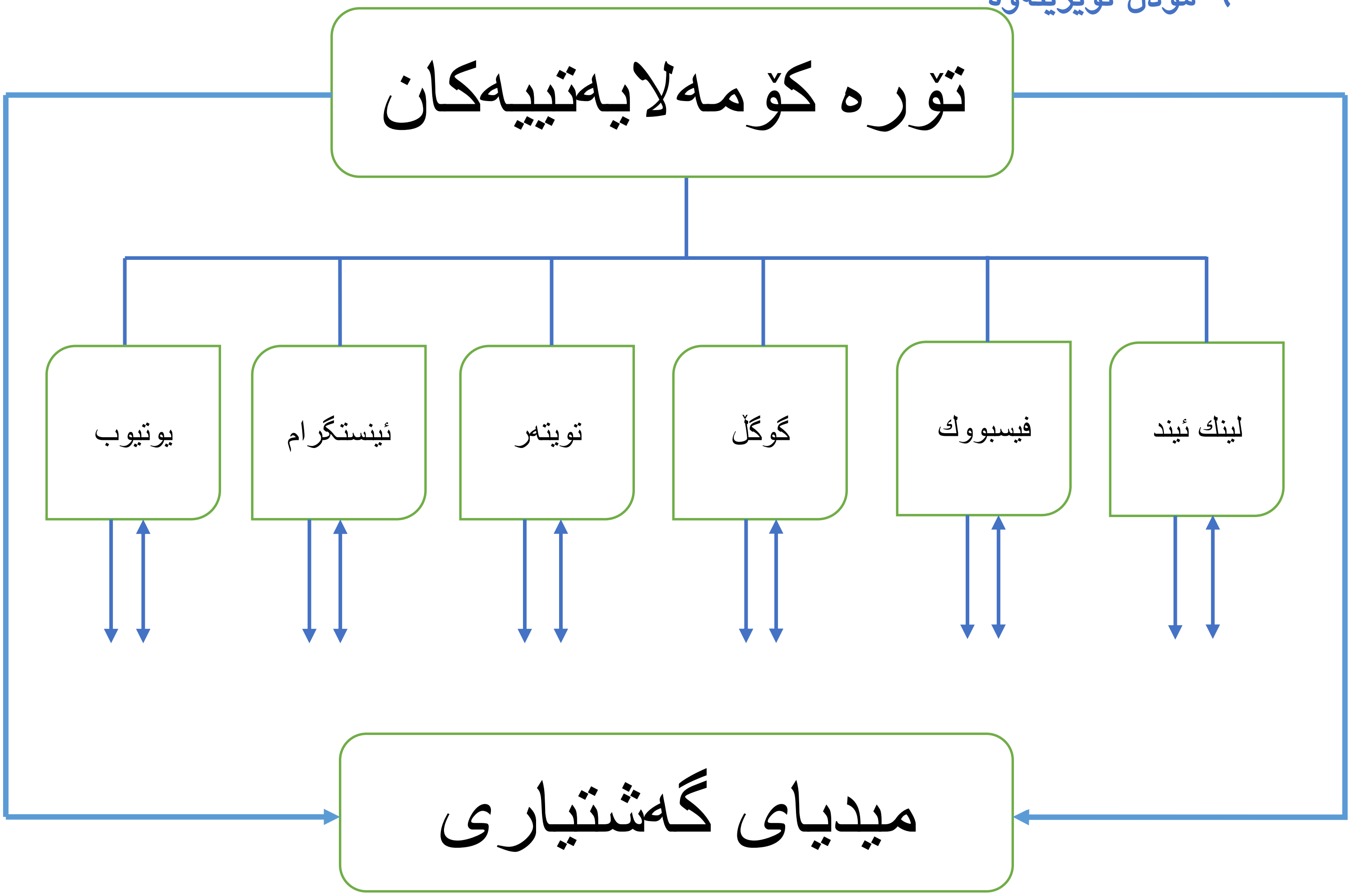

(لەلایان توێژەران)

بەشی دووەم: تیۆری
تەوەرەی یەکەم:تۆرە کۆمەڵایەتیەکان
تەوەرەی دووەم:میدیای گەشتیاری

پێشەکی

تۆرەکۆمەڵایەتیەکان: کۆمەڵە تۆرێکی ئەلیکترۆنی رێکخراوە کە رێگە بە بەژداربووان دەدات بەدروستکردنی ئەکاونتی تایبەت بە خۆیان بۆ بەیەک گەیشتن بە هاورێکانیان و ئاسانکردنی پەیوەندی کردن لەگەڵ کەسانی دەوروبەر ئەم بەرنامانە کاردەکەن لەسەر بنەمای چالاک بوونی تاکەکان و فراوان بوونی پەیوەندییە کۆمەلایەتییەکان لەگەڵ یەکتر و ئاڵوگۆرکردنی زانیاریەکان بەشێوەیەکی ئاسانتر. (الراشد.ریشد.٢٠١٤)

برەودان بۆ رێکلامی کەرتی گەشتیاری: چالاکییەکی گشتییە کە هەوڵ و ماندووبوونی کۆمەڵێک کەس لە خۆدەگرێت کە ئەو هەوڵە دراوە بۆ ناساندنی شوێنەگەشتیارییەکان و رێکلامکردن بۆیان لەرێگای تۆرەکۆمەڵایەتییەکان بۆ زیاتر ناساندن کەرتی گەشتیاری بەخەڵکی بیانی و ناوەخۆی و سەرنجیان ڕابکێشێت و زیادکردنی ڕێژەی گەشتیاری لەم وڵاتە (الحمیداد.علی.٢٠١٣)

تەوەرەی یەکەم: تۆرەکۆمەلایەتییەکان

یەکەم: پێناسەی تۆرە کۆمەڵایەتییەکان

تۆرەکۆمەلایەتییەکان: لە ویبسایتەکان هەڵدەستن بە پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری بەتاکەکان کە لەرێگای ئەو خزمەتگوزارییە بیر و بۆچوونەکانیان دەردەبرن و هەڵبژاردنی ئەو تاکانەی کە دەیانەوێ ئەم بیر و بۆچوونەیان لەگەڵ هاوبەش بکەن و گۆرینەوەی زانیاری لەگەڵیان (عمر.نصردین. ٢٠١٣)

تۆرەکۆمەڵایەتییەکان: بەرهەمی پێکهاتەیەکی بیرکردنەوەی زانستی مرۆڤە کە بەمەبەستی بەرەو پێش بردن و سەرخستنی کۆمەڵگا بۆ ئاستێکی بەرز بەرهەم هاتوون وە هەلێکە بۆ تاکەکان و کۆمەڵگاکان بۆ دروستکردنی پەیوەندی وئاڵوگۆرکردنی بەرهەمی زانستی و بیر و بۆچوونە جیاوازەکانیان بۆ گەیشتن بە ئامانجی باشتر و دەستکەوتی نایابتر و ئاوەدانکردنەوەی جیهان (مکتبة المثقفون.٢٠١٦)

تۆرەکۆمەڵایتیەکان: کۆمەڵێک بەرنامەی ئەلیکترۆنین بۆ ئەمە بەرهەم هاتوون تا پەیوەندی لەنێوان تاکەکان دروستبکەن جا بۆ هەر هۆکارێک بێت کۆمەلایەتی بن یان ئابووری بن یان سیاسی بن یا هەر هۆکارێکی تر بێت و کۆمەڵگاکان لەیەکتر نزیک دەکەنەوە و گۆرینەوەی بیر و بۆچوون و زانیاری ئاسانتر بێت و جیهان بچوکتر بێت (الضافری. داود .٢٠١٤)

دووەم: سەرهەڵدان و بەرەو پێشچوونی تۆری کۆمەڵایەتییەکان:

لەناوەڕاستی ساڵی نەوەتەکانی سەدەی رابردوو تۆرەکۆمەڵایەتییەکان شۆرشێکی تەکنەلۆژیای بەرچاوی دروست کرد کە بەتەواوی ئاڕاستەی جیهانی گۆڕی بەرەو ئاڕاستەیەکی جیاواز و

بەتایبەتی ئەو بەرنامەی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان کە بەمەبەستی دروستکردنی پەیوەندی و بەیەک گەیشتنێکی خێراتر دروستکراون ئەمەش گۆڕانێکی مەزن بوو کە گەیشتە هەموو شوێن و پارچەیەکی هەموو ئەو گەردوونەی بە ئاسمانەوە بەستەوە و هەموو شوێنەکانی نزیکتر کردەوە و دووریەکانی نەهێشت بەمەبەستی دروست کردنی پەیوەندی دۆستانە و ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی لەنێوان تاکەکان و کۆمەڵگاکان ئەمەش دەرگایەکی فراوانی کردەوە بەڕووی برەودان بەکەرتی ڕاگەیاندن بەشێوەیەکی فراوانتر و گرینگەیەکی زۆری بۆی هەبوو و کاریگەری لەسەر خودی تاک هەبوو و کاریگەری لەپەیوەندی تاک بە تاکەکانی تریشەوە هەبوو وە ئەمەش وای لە کەرتی ڕاگەیاندن کرد کە گرینگی زۆر بەو تۆرەکۆمەڵایەتییانە بداتن چونکە درکی کرد کە ئەم تۆرانە دەرگایەکی راستەقینەن بۆ گەیشتن بە ئامانج و دروستکردنی کاریگەری زۆر دەکات لەسەر زۆرترین ژمارە لە تاکەکان و بەشێوەیەکی ئاسانتر بە زۆرترین شوێن و فراوانترینیان لە جیهان پێیان دەگات چونکە ڕاگەیاندن بە گشت ئامرازەکانی و گرینگترین پێکهاتەکانی جیهانی نوێ پێکدەهێنێت و کاریگەری لەسەر گشت لایەنەکانی فکری و ئایدیۆلۆژی و فیسیۆلۆجی مرۆڤەکان دروست دەکاتن لەرێگای ئەم بابەتانەی دەیان خستەڕوو کە تا چەند گرینگن و کاریگەریان لەسەر دەروونی مرۆڤەکان وبیر و بۆچوونەکانیان دروست کردووە و بەرەو چ ئاڕاستەیێکیان دەباتن وە تۆرەکۆمەلایەتییەکان بە یەکێک لەگرینگترین ئەنجامەکانی تۆرە کۆمەڵایەتیەکان دادەنرێت کە وای کردووە مرۆڤەکان بیر و بۆچوونەکانیان بە شێوەیەکی ئاسانتر بگۆڕنەوە و بگەن بە ئامانجەکانیان و خستنەڕووی چالاکییەکانیان و بەشداری کردن بە دەستکەوتەکانیان (بولروایح.٢٠١٦)

سێیەم: تایبەتمەندییە سەرەکییەکانی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان:

سیفەتە سەرەکییەکانی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان دەگەڕێتەوە بۆ تیۆری (پشت بەستن) و ئەم خاڵانەی ئەم تیۆرە لەسەری دەوەستێت:

١-چالاکبوون: ئەم کردارەیە کەوا لە بەژداربووان دەکات بەردەوامی بە پەیوەندییەکانیان بدەن لە تۆرە کۆمەڵایەتییەکان بەهۆی چالاکبوونیان لە بلاوکردنەوە و ئاڵوگۆرکردنی زانیاریەکان و تۆرە کۆمەڵایەتییەکان پاڵپشتی کۆمەڵگا و چینی کالاکە دەکات.

٢-گونجاندنی کاتی: توانای وەرگرتن و کردنەوە و خوێندنەوەی نامەکانی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان لەکاتی گونجاو ئەوەی لەسەر کەرتی ڕاگەیاندنە ئاگاداری ئەوە بێت کەی کاتی گونجاوە بۆ ڕاگەیاندن و چ کاتێک جەماوەر توانای خوێندنەوەی هەیە چونکە ڕاگەیاندن پێویستی بە ڕاگەیاندنە گرنگە ڕاگەیاندن کاتی چالاکبوونی جەماوەر بزانێت.

تایبەتمەندییە گشتییەکانی تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان:

لێرەدا ئاماژە بەهەندێک تایبەتمەندی گشتی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان دەدەین:

١-چالاکبوونی ڕاگەیاندن و تۆرەکۆمەڵایەتیەکان باوەریان بەوە هەیە کە چالاکبوون پەرە بەسەرکەوتووی و بەردەوامی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان دەدات لەرێگای بلاوکردنەوەکانیان و کۆمێنت کردنیان.

٢-تایبەتمەندە بەخێرای گواستنەوەی زانیاری و گۆڕینەوەی ڤیدیۆ و وێنەکان لە نێوان تاکەکان.

٣-پەیوەندی کردن بە تۆرەکۆمەڵایەتییەکان لەرێگای مۆبایلی زیرەک و کۆمپیوتەر دەبێت.

٤-هۆکارە نوێییەکانی ڕاگەیاندن یەکێکە لە ئامرازەکانی رێکلامکردن بەشێوەیەکی خێراتر وتێچوونێکی کەمتر.

رۆڵی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان روون و ئاشکرایە کە تۆرەکۆمەڵایەتییەکان رۆڵێکی گرینگیان هەیە لە ڕاپەراندنی کۆمەڵێک ئەرکی تاک و کۆمەڵگاکان:

١-ئاسانی دروستکردنی پەیوەندی لەنێوان تاکەکان.

٢-توانای بلاوکردنەوەی بیر وو بۆچونەکان و گفتوگۆ و شیکردنەوەیان.

٣-گۆرینەوەی کلتور وبیر و بۆچوون و سوود وەرگرتن لە تاکەکانی کۆمەڵگاکانی تر.

٤-بلاوکردنەوەی هۆشداری و خێرای وەرگرتنی زانیاری.

٥-چێژبەخشین و دڵخۆشکردن لەرێگای بلاوکردنەوەی کورتە ڤیدیۆ و وێنەی پێکەنیناوی.

٦-بازرگانی کردن و رێکلامکردن لەرێگای تۆرەکۆمەڵایەتییەکان کە کۆمپانیاکان لەکاتی ئێستادا تا ڕادەیەکی زۆر پشت بەم تۆرەکۆمەڵایەتییانە دەبەستن بۆ خستنەڕووی کالاکانیان و فرۆشتنیان.

٧-ئازادی دەربرینی بیر و بۆچوونی تاکەکان لەسەر بابەتە جیاوازەکان کە لە کۆمەڵگا ڕوودەدەن. (الراشد.٢٠١٤.٢٢٧).

چوارەم: دیارترین جۆری تۆرەکۆمەڵایەتییەکان:

یەکەم: فیسبوک کە لەلایەن (مارک زوگر بێرج) دروستکرا کە قوتابی زانکۆی هارفارد بوو وای کرد قوتابییەکانی زانکۆی هارفارد بەیەکەوە کۆبکاتەوە بۆ ئەوەی بە شێوەیەکی ئاسانتر زانیارییەکان بگۆڕنەوە مارک لەساڵی ٢٠٠٤ هەڵسا بەجێبەجێکردنی ئەو بیرۆکەیە و ئەو بەرنامەیە خواستیکی زۆری لەسەر بوو لەلایەن قوتابیان لە ماوەی دوو هەفتە قوتابیانی (بۆستن) داوای ئەوەیان کرد کەئەوانیش ببن بە بەشێک لە بەکارهێنانی ئەو بەرنامەیە چونکە ئەو بەرنامەیە تایبەت بوو بە قوتابیانی هارفارد دواتر مارک داوای یارمەتی کرد لە دستن مسکویتز کریز بۆ

فراوانکردنی ئەو تۆرە توانیان لەماوەی چوار مانگ زیاتر لە ٣٠ هەزار کەس بهێنە ناو ئەو تۆرە و ببنە بەکارهێنەری
لەساڵی ٢٠٠٧ ڕێگە بەهەموو کەسێک درا کە بەژداربێت لە بەکارهێنانی بەرنامەی فیسبوک تا وای لێهات لەماوەی ساڵێک ژمارەی بەژداربووان بگاتە ١،٧ ملیار بەکارهێنەر کە بەڕێژەی ١٧٪ بەکارهێنەرانی بەرز بۆیەوە دانەری فیسبوک ئەو کاتە کورتە بە کاتی زێرین ناو دەبات زیادکردنی خزمەتگوزاری ڤیدیۆ ژمارەی بە کارهێنەرانی زیادکرد فیسبوک لەسەر مۆبایلە زیرەکەکان بەکاردەهێنرێت و کۆمەڵێک لقی هەیە هەریەکێکیان بۆ شتێکی تایبەت بەکاردێت وەکو (messenger) کە تایبەتە بە ناردنی کورتە نامەی خێرا و بەرنامەی (pages) کە تایبەتە بەبەڕێوەبردنی پەیجەکان هەروەها بەرنامەی (mention) تایبەتە بە بەڕێوەبردنی گروپەکان و بەرنامەی (events) تایبەتە بە بۆنەکان و ئەم دوو بەرنامەیە تایبەتە بە بەڕێوەبردنی کۆمپانیاکان (work chat/workplace) گۆڕینەوەی زانیاری لە نێوان کارگوزارەکانیان و گۆڕینەوەی فایلەکان.(سامیە.٢٠٢٣.ل٦٧)

دووەم تویتەر: یەکێکە لەگرینگترین بەرنامەکانی تۆڕەکۆمەلایەتییەکان چونکە ڕێگە بە بەکارهێنەرانی دەدات کە شتێک دەربڕن دەربارەی بارودۆخی خۆیان کە پیتەکانی لە (١٤٠) زیاتر نەبێت کە دەتوانن تێیدا ئاڵوگۆری بیر و بۆچوون بکەن کە بەکارهێنەر دەتوانێ لە ڕێگای ئیمێلیشەوە وەلامی کۆمێنت و نامەکان بداتەوە (vip for soft.٢٠١١) کە ژمارەی بەژداربووان تێیدا لەساڵی ٢٠١٠ گەیشتە ١٦٠ ملیۆن و لە ساڵی ٢٠١١ گەیشتە ٢٠٠ ملیۆن بەژداربوو وە لەم بەرنامەی سکیوریتیەکەی زۆر بەرزە کە ڕێگا بە هیچ کەسێک نادات کە فۆلۆت بکات و سەیری بلاوکراوەکانت بکات تا خۆت ڕێگای پێ نەدەیت بەلام لەسەرەتای بەژداری کردن هەموو شتەکان گشتین لە بەرنامەکە و هەموو کەس دەتوانێ بیبینێت پێویستە کەسەکە خۆی بیکاتە تایبەت تا پارێزگاری لە تایبەتمەندی خۆی بکات

تویتەر کۆمەڵێک تایبەتمەندی لە خۆ دەگرێت کە ئەمانەن:

١-خێرای هاورێیەتی کردن کە بە یەک کلیک دەبێتە هاورێی.
٢-ژمارەی هاورێیەتی دیاریکراو نییە لە تویتەر.
٣-دانانی نوێترین هەواڵ و ڕووداوەکان بە خێراترین کات.
٤-پارێزگاری تایبەتمەندی لە تویتەر بەرزترە لە بەرنامەکانی تر.
٥-ئەوەی کە وای کرد تویتەر بەناوبانگ بیت یەکەم بەرنامەیە کە هاشتاگ تێیدا بەکارهات بۆ ئاماژەکردن بە ڕووداوێکی دیارکراو و گرینگ بەکاردێت وە لە کاتی داگرتن لەسەر هاشتاگەکە هەموو هاشتاگەکانی تر دەخرێنەڕوو ئەگەر هاورێی یەکتریش نەبن

سێیەم یوتیوب: یوتیوب لەساڵی ٢٠٠٥ دروستکرا لەسەر دەستی هەندێک لەکارمەندانی کۆمپانیای بای باڵ ئەوانیش لە کالیفۆرنیا لە ولایەتەیەگرتووەکانی ئەمریکا لەساڵی ٢٠٠٨ بیرۆکەی ئەو بەرنامە لەسەر ئەوە بنیاد نراوە کە بتوانێت هەرچی ڤیدیۆ و مۆسیقایە و هەر شتێ پەیوەندی بەو بابەتە هەبێ لەرێگای ئەم بەرنامەیە بخرێتە ڕوو بۆ بینەران بێ بەرامبەر (شەفیق.٢٠١١.لا٢١٣)

لەساڵی ٢٠٠٦ کۆمپانیای گوگڵی بەناوبانگ هەڵسا بەکڕینی بەرنامەی یوتیوب بە (١،٦٥) ملیار بەرێگای پشک (بی بی سی..٢٠١٥) یوتیوب بە پلەی دووەم دێت لە دوای گوگڵ لەڕووی بەکارهێنەرانەوە وە لە تایبەتمەندییەکانی یوتیوب کە توانیان بەژداری بە ڤیدیۆ و بابەتەکانیان بکەن و لایف بکەن بەبێ بەرامبەر و بەپێی یاسای بەرنامەکە وە دەتوانن کۆمێنت بکەن و پەیجی تایبەت بەخۆیان دروست بکەن و پێناسەی ئەو کەسە دەکات کە شتی بڵاوکردۆتەوە وە ئایا بابەتەکانی بەسوودن یاخود نا بەرواری بڵاوکردنەوەیان دیاربێت کە کەی بڵاوکراوەتەوە (کمال.٢٠١٤.لا٥٨).

تایبەتمەندییەکانی تری یوتیوب:

١-پەیوەستکردنی گشت زانیارییەکانی تایبەت بەهەر پۆستێک.
٢-بەکارهێنەر دەتوانێ هەر شتێک بیەوێت زیاتر لە جارێک ببینێتەوە هەر کاتێک ویستی.
٣-دەتوانن ڤیدیۆکان چاک بکەن پێش پۆستکردنیان.
٤-توانای وەرگێرانی ڤیدیۆی پۆستکراو.
٥-ئاسانی بە کارهێنانی بەرنامەکە.

چوارەم ئینستگرام: یەکێکە لە بەرنامە نوێیەکان کە پەرەی پێدراوە لەساڵی ٢٠١٠ بەرهەم هاتووە کە بەکارهێنەرانەی دەتوانن وێنە وکورتە ڤیدیۆی تێدا بڵاوبکاتەوە دەتوانێ فۆلۆی کەسانی تر بکرێتەوە ئەو بەرنامەیە خواستێکی زۆری لەسەر بوو ئەمەش وایکرد کۆمپانیای فیسبوک دەستی بەسەر بگرێت بەنرخی یەک ملیار دۆلار کە لەگەڵ تۆرەکۆمەڵایەتییەکەی دەگونجا وە سوودێکی زۆری ماددی هەبوو لە دیسەمبەری ٢٠١٠ ژمارەی بەژداربووان یەک ملیۆن کەس بوو بەڵام لەدوای ساڵێک رێژەکەی ٥٠٪ زیادی کرد تاوەکو رێژەی بەژداربووان گەیشتە ٥ ملیۆن بەژداربوو و لەساڵی سێیەم رێژەکەی بووە ٣٠ ملیۆن بەتایبەت لەدوای ئەوەی بەرنامەکە بە بەرنامەی ئەندرۆید کاراکرا رێژەی بەژداربووان گەیشتە ٥٠٠ ملیۆن لەساڵی ٢٠١٦ کەژمارەی پێوانەی تێپەراند کە مانگانە رێژەیەکی بێ سنوور ئەم بەرنامەیە بەکاردەهێنن. (التمیمی.حمید.٢٠١٥)

پێنجەم: کاریگەرییە ئەرێنییەکانی تۆرە کۆمەڵایەتییەکان:

ڕوون و ئاشکرایە کە پێشکەوتنی تەکنەلۆژیا و تۆرەکۆمەلایەتییەکان کاریگەری ئەرێنی لەسەر ژیانی ملیۆنان تاک و کۆمەلگاکان دروست کردووە بەهۆی ئەو گۆرانکاریانەی لەگشت لایەنەکان وەک لایەنی کۆمەڵایەتی و ئابووری و ئەکادیمی و سیاسی بەسەر جیهانی داهێناوە

١-دەروازەیەکی نوێی بەرەو ڕووی جیهان کردەوە کە تاکەکان وەکو دەروازەیەکی نویَ لێی دەڕوانن کە تێیدا بە ئاسانی دەتوانن ئاڵوگۆڕی بۆچوونەکانیان بکەن.

٢-چەسپاندنی کەسایەتی تاک بۆ ئەو تاکانەی کەناتوانن لەکۆمەڵگا بیر و بۆچوونیان دەرببڕن لەم تۆرەکۆمەلایەتییانە بیر و بۆچوونی خۆیان زۆر بە ئاسانی دەردەبڕن.

٣-کراوە بوون بەهۆی ئەو بەرنامانەوە تاکەکان زیاتر کرانەوە بەهۆی ناسینی کەسی جیاواز لە گشت لایەنەکانی ئاینی و زمانەوانی و کلتووری کە بتوانن بەئاسانی مامەڵە لەگەڵ ئەم جیاوازییە بکەن و لەیەکتر قبوڵی بکەن.

٤-دوورکەوتنەوە لە دەمارگیری کە وای کرد زۆربەی کلتوورەکان تیکەڵ بن و یەکتر بناسن بەبێ بوونی هیچ ڕێگرییەک و دەمارگیرییەک و کەمتر کردنەوەی ناکۆکی نێوان کۆمەڵگاکان.

٥-نزیک کردنەوەی تاکەکانی خێزان لەیەکتر کە وای کردووە بەهۆی ئەو بەرنامانە تاکەکانی خێزان زیاتر ئاگاداری جوڵە و هەڵسوکەوتی یەکتر بن و لەیەکتر بپرسن

شەشەم: گرنگترین زیانەکانی تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان:

سوودی تۆرەکانی سۆشیاڵ میدیا و ئەو توانا و سوودانەی کە بەکارهێنەر دەبەخشن زۆرن، بەڵام ئەمە نکۆڵی لە بوونی چەندین زیان و کاریگەری ئەرێنی ناکات لەسەر هەموو ئاستە کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری و سیاسی و ئابوورییەکان.

١-بڵاوکردنەوەی بیرۆکە و بیروباوەڕ و بیرۆکەی توندرەو بەکاردەهێنرین، جا چ ئاینی بێت، چ سیاسی بێت، کە یان رەگەز پەرستی بیت، کە گەنجەکانمان بەئاسانی دەکاتە نێچیری هەموو ئەو بیرۆکانەی کە پێچەوانەی ئایین و ئەخلاق و داب و نەریتی کۆمەڵایەتی ڕەسەن بەها نەتەوەییەکان و سەر بەکۆمەلگان، ڕەنگدانەوەی کۆمەڵگایە لەگەڵ بڵاوبوونەوەی کۆنەپەرستی و دارمانی ئەخلاقی لێکۆلینەوەکە پێی وایە، هەندێک لەرێکخراوە تیرۆریستییە توندرەوەکان وەک ڕێکخراوی تیرۆریستی داعش، پەیجیان لە تۆرەکۆمەڵایەتییەکانی وەک فەیسبووک دروستکردووە بۆ ئەوەی گەنجانی عەرەب ڕابکێشن بۆ ئەوەی بچنە نێو ڕێکخراوەکە و دامەزراندنیان بۆ ئەنجامدانی ئۆپەراسیۆنی خۆکوژی و تیرۆریستی و بەتایبەتی لە دوای شۆرشەکانی عەرەبی.

٢-مەترسییەکانی پەیوەست بە باوەڕی ئایینی
هەندێک ڕێکخراوی گوماناوی ئینتەرنێت بەکاردەهێنن بۆ دروستکردنی پەیج لە تۆرەکۆمەڵایەتییەکان کە هێرش دەکەنە سەر ئایینی ئیسلامی و شێواندنی قورئانی پیرۆز و پێکهێنانی سورەتێک کە تەقلیدی سورەتە قورئانییەکان دەکەن بۆ تێکدانی ئیمانی موسلمانان، سەرەڕای ئەو تورەیی و نارەزاییەی کە ئەم هەوڵانە و ڕووژێنن لەدڵی موسڵمانانداندا نوێنەرایەتی هۆشیارداریيەکی راستەوخۆ دەکەن کە ئاگادارمان دەکاتەوە لە پێوستی ئامادەکردنی بانگخوازەکە، ئیسلامی گونجاو کە توانای مامەڵەکردنی لەگەڵ تەکنەلۆژیای کۆمپیوتەری دیجیتاڵی بەکاردەهێنێت بۆ چوونە ناو ئەم سایتانە و وەڵامدانەوەی گونجاو بۆ ئەو پرۆپاگەندانەی (درۆ و ئیدیعا) چەواشەکارانەی کەپەخشیان دەکەن

٣-مەترسییەکانی پەیوەست بە پۆرنۆگرافیای ئەلیکترۆنی:
تۆرەکانی سۆشال میدیا بەیەکێک لەئامرازە کاریگەر و سەرنجراکیشەکان دادەنرێت بۆ بڵاوکردنەوەی پۆرنۆگرافەی بەچەندین شێوە لەوانە وێنە و ڤیدیۆ و دیالۆگ، کە بۆ هەمووان دەستیان پێدەگات، مەترسییەکەیان لە ئەگەری دەستکەوتنی ئەو ماددانە منداڵ و هەرزەکارانە و بەرکەوتنیان لەگەڵدایە، سەرەڕای ئەوەی زۆر هەوڵی دایکان و باوکان هەیە بۆ ڕێگریکردن لەچوونەژوورەوەیان بۆئەم سایتانە کە ڕەنگە وێنەکان پەخش بکەن. پۆرنۆگرافی لەشێوەی نامەی ئیمێلی هەڕەمەکیدایە کە داگیرکەری نهێنی بەکارهێنەرە و هیچ سنوورێکی جوگرافی و نێودەوڵەتی ناناسێتەوە. هەرچەندە رۆژئاوا هەندێک جار تەسلیمی پۆرنۆگرافیای گەورە ساڵان دەکات بەناوی ئازادی و ڕێزگرتن لەتایبەتمەندی، ئەمەش منداڵان ناگرێتەوە دوای ئەوەی لەشفرۆشی منداڵان لەرێگەی تۆرەکانی سۆشیال میدیا و بڵاوکردنەوەی وێنەوە بڵاوبۆتەوە، پۆرنۆگرافییە بۆ منداڵانی بچووک، و هیچ نییە چاودێری یاسایی کە دەتوانێت ڕێگری بکات. لەبڵاوبوونەوەی ئەم وێنانە لەزۆرێک لەوڵاتانی جیهان

٤- هەستکردن بەگۆشەگیری و نامۆبوون:
زۆرێک لەتوێژەران ڕوونیان کردۆتەوە کە بەکارهێنانی ئینتەرنێت دەبێتە هۆی دابڕانی تاکەکان لەیەکتر و کاریگەری نەرێنی لەسەر پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی نێوانیان دەبێت، ئەمە جگە لەوەی جۆرێک لەتەنیایی و دابڕان و هەستکردن بەنامۆبوون دروست دەکات، وەک پەیوەندی تاکەکان لە ڕێگەی تۆرەکانی سۆشیال میدیا بەشێوەیەکی ناراستەوخۆ زیان دەگەیەنێت کاریگەری لەسەر پەیوەندییە کۆمەڵایەتییە ڕووبەڕووەکانیان دەبێت و زیانیش بەو کاتە دەگەیەنێت کە پێکەوە بەسەر دەبەن، یەکگرتووییەک بۆ پەیوەندی کۆمەڵایەتی ئاسایی لەگەڵ خێزان و خزم و هاوەڵەکانیان،

بەرەوبردنی کاتژمێری زۆری تاکەکان لەسەری مانای گۆڕانکاری لە سیستەمی بەها کۆمەڵایەتییەکانیان، چونکە ئەم بەکارهێنانە زیادەڕۆییە بەها تاکەکەسییەکان بەهێز دەکات لەبڕی بەها کۆمەڵایەتییەکان و بەها کۆمەڵایەتییەکان کاری هاوبەشی بەکۆمەڵ، کە دەبێتە هۆی هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵایەتی، و چەمکی خێزان لەگەڵ پەیوەندییە ئاساییەکاندا لەناو دەبات، ئەوەش بۆ تێکدانی ژیانی کۆمەڵایەتی لەئەنجامی گۆڕینی کات. ئەوە پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەی کە لەگەڵ خێزان و هاوڕێیان بەسەر دەبرد، ئەو کاتەیە کە لە تۆرەکۆمەڵایەتییەکان بەسەر دەبردرێت، وپەیوەندییە ناکەسییەکان لەوانەیە کاریگەری لەسەر هەموو پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان و جۆرەکانی تری کارلێکی کۆمەڵایەتی لەکۆمەڵگادا هەبێت و تویژینەوەکە پێی وایە کە ئەمە لەگەڵ ئەنجامی توێژینەوەکەدا یەکدەگرێتەوە ئەوەی دووپاتکردۆتەوە کەتۆرەکانی سۆشیال میدیا کاریگەری نەرێنی لەسەر گەنجان هەیە و وایان لێدەکات مەیلیان هەبێت درۆ لەگەڵ دایک و باوکیان بکەن، ئەمەش جۆرێک لەکەمی متمانە لەناو خێزان و هەستی گۆشەگیری و نامۆبوونی گەنجان قووڵتر دەکاتەوە
(عبد الفتاح.٢٠١٧.ل٤٨).

٥-ئالودەبوون بەئەلیکترۆنی:
توێژینەوەکە کە لە تۆرەکۆمەڵایەتییەکانەوە ئەنجام دراوە سەلماندی کەزیادەڕەویی لە بەکارهێنانی ئینتەرنێت دەبێتە هۆی ئالودەبوون بە ئەلیکترۆنی، کە هەرزەکاران و گەنجان زیاتر لەکەسانی دیکە تێوەگلاون، بەمەبەستی قەرەبووکردنەوەی کەموکورتی و بێزارییەکانی ژیانیان، وەک شکستی خوێندن و هەڵوەشاندنەوەی خێزان، نەبوونی چاودێری دایک و باوک، یان نەبوونی توانای دروستکردنی هاوڕێیەتی یان دەرچوون لەپەیوەندییە سۆزدارییە شکستخواردووەکان، دەبێتە هۆی بەسەربردنی ماوەیەکی درێژتر لەتۆرەکۆمەڵاییەتییەکان، کە ڕەنگە بگاتە ٤٠ کاتژمێر لەهەفتەیکدا، و کاریگەری نەرێنی لەسەر هەرزەکاران و گەنجان دەبێتە هۆی لەدەستدانی کاتێکی بەنرخ
ئالودەبوون بەئەلکترۆنی بریتییە لەبەکارهێنانی تۆرەکۆمەڵایەتییەکان (گەنج) و باس لەگەنجانی کۆمەڵایەتی و ئینتەرنێت دەکات بۆ زیاتر لە ٣٨ کاتژمێر لەهەفتەیەکدا، واتا ٧ کاتژمێر لە رۆژێکدا

٦- ساختەکاری و تەشەنەکردنی تاوانی ئەلیکترۆنی:
ساختەکاری و فێل لە ڕێگەی سۆشیال میدیاکانەوە بڵاوبۆتەوە بەفرۆشتنی کاڵا و خزمەتگوزاری ساختە، بەشداری کردن لەپرۆژەی وەبەرهێنان کە بوونیان نییە، یان دزین و بەکارهێنانی زانیاری کارتی بانکی و هەروەها سەرهەڵدانی ئینتەرنێت بۆتە هۆی سەرهەڵدانی جۆرێکی نوێی تاوان پابەندبوون بە بەکارهێنانی تۆرەکە، کە لەگەڵ زیادبوونی بەکارهێنانی ئینتەرنێت و گەشەکردنی بازاڕەکان و بۆ دزیکردن زیاد دەکات. داتایەکی زۆرە، وەک زۆرێک لەکۆمپانیاکان ئاواتەخوازن

پارەبدەن بۆ ئەوەی زانیاری ڕکابەرەکانیان بدزن، هەروەها سایتە گەلێک لە ئینتەرنێتدا هەن کە وانە دەڵێنەوە چۆن ئامێری کەسانی تر هاک بکەین. بەرنامەیان دابین دەکات بۆ ئەم کارە بۆ ئەوەی زانیاری ڕکابەرەکانیان بدەن توێژینەوەکە پێی وایە هەرزەکاران و گەنجان ئەو گروپانەن لەکۆمەڵگە بەهۆی تەمەنی گەنجی و کەمی ئەزموونیانە زۆرترین بەرکەوتەی ساختەکارین و ساختەکاری ئەلیکترۆنی دەبن، ئەمەش داوای دەکات پێوستی بە هەبوونی خولی هۆشیاری لەقوتابخانە و زانکۆکان بۆ ئاگادارکردنەوەی هەرزەکاران و گەنجان لەشێوازەکانی ساختەکاری ئەلیکترۆنی و چۆنیەتی مامەڵەکردن لەگەڵیان لە ئەگەری بەرکەوتنی هەوڵی ساختەکاری لەرێگەی تۆڕەکانی سۆشیاڵ میدیاوە.

٧-نەبوونی نهێنی و متمانە و باوەڕپێکراوی:
ئاسایشی ناتەواوی زانیاری لە ئینتەرنێتدا بڵاودەبێتەوە، لەگەڵ ئەگەری هاککردنی، هەروەها ئەگەری ئەوەی حکومەتەکان لە تۆڕە سۆشیاڵ میدیاکاندا بچنە ناو تایبەتمەندی هاوڵاتییانەوە و چاودێری پەیج و بڵاوکراوەکانیان بکەن و سیخوڕیکردن بەسەر تاک دامەزراوەکان و وڵاتانی دیکە

٨-ساختە و ساختەکاری ئەلیکترۆنی:
بەهۆی گەشەسەندی تەکنیکی گەورە لە کۆمپیوتەر و چاپکەری و ڕەنگاوڕەنگ و بەرنامەکانی سکانکردن و پرۆسێسی وێنەدا کە لە ئینتەرنێتدا بڵاوبوونەتەوە، بواری ساختەکردن و ساختەکردن و دزین و ساختەکردنی وێنەی تاکەکان لە تۆڕەکانی سۆشیاڵ میدیا فراوانتر بووە بەجۆرێک کە وێنە ساختەکان نزیکە لەگەڵ ئەسڵیدا بگونجێت، بەڵام لەدۆخێکی نائەخلاقیدا، دواتر ڕەشبگیری خاوەنەکانیان دەکەن دوای پارەیان لێدەکەن، واژوو تاکەکەسی لەسەر بەڵگەنامە و گرێبەستەکانیش ساختە دەکرێن، و دەست بەسەر پارە و موڵکەکانیاندا دەگیرێت
(عبد الفتاح.٢٠١٧.ل٧٨).

٩- مەترسییە تەندروستی و دەروونییەکان:
لەساڵی ٢٠١٤ ی زایینی چارلز وایت توێژینەوە زانستییەکان، وەک توێژینەوەکەی چارلز وایت، سەلماندیان کە ئەو ماوەیەکی تاک بەسەری دەبات بە بەکارهێنانی کۆمپیوتەر بۆ کار یان بەکارهێنانی ئینتەرنێت تۆرەکۆمەڵایەتییەکان دەبێتە هۆی نیشانەکانی سەرئێشە و خراپی بینین و ئازاری مل، شان پشت و دەست و مەچەک، بەتایبەتی لەو منداڵانەدا کە هێشتا ئێسکەپەیکەرەکانیان لەقۆناغی دروستبووندایە، و بەکارهێنەری تۆرەکۆمەڵایەتییەکان دەتوانێت ناو تەمەن و دەرکەوتن و کاردانەوەکانی بشارێتەوە لەکاتی بەکارهێنانی خزمەتگوزارییەکانی ئینتەرنێتدا و بەم جۆرە هەندێک تاک کە هەست بەتەنیایی نائەمنی دەکەن لەژیانی راستەقینەدا سوود وەردەگرن بۆ دەربڕینی بە

نهێنییە کەسییەکانیان، ئارەزووە نێژراوەکانیان، و هەستە سەرکوتکراوەکانیان، کە دەبێتە هۆی و ئاشنابوون و بەڵام کاتێک ڕووبەڕووی ئەو ڕاستییە دەبنەوە کە کۆمەڵگەی مەجازی لەسەر ئینتەرنێت ناتوانێت ئەو خۆشەویستی و سەرنجە بەدەستبهێنێت کە کۆمەڵگەی ڕاستەقینە بەدەستی دەهێنێت ئەم تاکانە بەر نائومێدی ڕاستەقینە و هەستکردن بەئازار دەبن و تووشی نەخۆشی دەروونی دەبن کە ڕەنگە ببێتە هۆی خۆکوشتنیان

١٠-مەترسی لەسەر ئاسایشی گشتی:
تاوانەکان لەڕێگەی ئینتەرنێت و تۆرەکانی سۆشیال میدیاوە بەشێوەیەکی بەرچاو زیادیان کردووە و ئەو تاوانانە کە پەیوەندییان بەمافی تایبەت و ئاسایشی گشتی ئاسایشی نەتەوەیی ولاتانەوە هەیە، بەو پێیەی توخمە تێکدەرەکان لەکۆمەڵگادا کە تۆرەکانی سۆشیال میدیا بەکاردەهێنن بۆ ناردنی پەیامی کۆدکراو کەپەیوەندییان بەقاچاخچێتی माددە هۆشبەرەکانەوە هەیە، سپی پیستەکان بازرگانی کۆیلە، و بازرگانیکردن بە ئەندامەکانی مرۆڤ کە لەم ساڵانەی دواییدا بۆ هاندانی تێکدان وە توندوتیژی توندرەوەکان و ئەوانەی ئۆپراسیۆنی تیرۆریستی ئەنجام دەدەن و سیخوری بەیەکێک لەمەترسیدارترین نەرێنییەکانی ئەم تۆرە جیهانییە دادەنرێت وەک ئاسانە هرشی ئەلیکترۆنی لەلایەن هەرلایەنیک یان لایەنیکەوە ئەنجام بدرێت چونکە ئەمە پێوستی بەژوورێکی ناوەندی ئۆپراسیۆنی زانیاری نییە بەڵکو تەنها پێوستی بەکۆمپیتەرێک هەیە کە بەستراوەتەوە بەئینتەرنێتەوە، ئەوەی لەبواری سەربازی دەکەین بۆ سیخوری لەپیشەسازی و بازرگانیدا دەگونجێت بوارەکان وە توێژینەوەی زانستی وە تاکەکان توێژینەوەکە دەرکەوتووە کە ڕێکخراوە تیرۆرستییەکان تۆڕەکانی سۆشیال میدیا بەکاردەهێنن بۆ پەرەپێدانی بیرۆکە توندڕەوەکانیان، ڕاکێشان و دامەزراندنی گەنجان بۆ ئەوەی پەیوەندیان پێوەبکەن، هەروەها کلیپی ڤیدیۆی ئۆپراسیۆنەکانی بۆردومانکردنی و سەربڕینی خەڵکی مەدەنی و کوشتنیان بەترسناکترین شێوە بڵاودەکەنەوە بۆ ترساندنی خەڵک، بڵاوکردنەوەی ترس، و بۆ ناسەقامگیرکردنی وڵاتان، هەروەک چۆن ڕێکخراوی تیرۆرستی داعش لەعێراق و سوریا و لیبیا دەیکات لەمیسر ئینتەرنێت بەکارهێنرا بۆ بانگەواز کە تۆرەکۆمەڵایەتییەکان و یوتیوبیان بەکارهێنا بۆ گەنجان کۆبکەنەوە و هانیان بدەن کە کردەوەی توندوتیژی و تێکدان و سوتاندنی دامەزراوەکانی دەوڵەت ئەنجام بدەن هەروەها ڤیدیۆ پەخش کە فێری چۆنیەتی ئامادەکردنی کۆکتێلی مۆلۆتۆڤ بکەن بۆ ئەوەی لەکاتی خۆپیشاندانەکاندا ڕووبەڕووی هێزە ئەمنییەکان ببنەوە. ئەوەی بابەتەکە مەترسیدارتر دەکات ئەوەیە کەهەرزەکاران و گەنجان گەورەترین گروپن لەکۆمەڵگادا کە ئینتەرنێت بەکاردەهێنن و جا چ لەماڵەوە بێت یان، وەک ئامارەکان ئاماژە بەوەدەکەن کە ٩٣٪ی ئەو هەرزەکارانە کە ئینتەرنێت بەکاردەهێنن، دایک و باوکیان ناناسن دەربارەی سروشتی ئەو شتانەی کە لە ئینتەرنێتدا دەگەڕێن و جۆری ناوەڕۆک کە بەرکەوتەی دەبن، بەهۆی سەختی توانای چاودێریکردنی ئەوەی لەئینتەرنێتدا بڵاو دەکرێتەوە

(عبد الحميد.محمد. ٢٠١٠. لا٣٧)
لێکۆڵینەوەکە پێی وایە دەبێت خێزان ڕۆڵی سەرپەرشتیاری گەورەی هەبێت بەسەر منداڵەکانیدا بەتایبەت لە تەمەنی هەرزەکاری و گەنجیدا و دەبێت چاودێری ئەو شتانە بکات کە منداڵەکانی لەتۆرەکۆمەڵایەتییەکاندا دەیبینن بۆ ئەوەی منداڵەکان نەبن بەئاسانی نێچیری توندڕەو و تاوانباران لەژێر ڕۆشنایی شۆڕشی زانیاریدا و تیرۆریستی هاوچەرخ دەزانێت کە کردەوە تیرۆریستییەکانی لە تەلەفزیۆن و ئینتەرنێت پەخش دەکرێن و تۆرەکۆمەڵایەتییەکان پڕ دەکەن و لە ڕادیۆ پەخش لە سەرانسەری جیهاندا بڵاو دەکرێنەوە. هەندێک دەڵێن تیرۆریستان و ئەوانەی بەرپرسی ڕووماڵی میدیایی هاوکارن، لە پەرەسەندنی تیرۆر و زیادەڕەویکردن لەڕووداوەکان بۆ زیادکردنی ڕێژەی بینین، بەو پێیەی تیرۆر بەبێ ڕووماڵی میدیایی کاریگەرییەکی بەرچاوی لەسەر کۆمەڵگەدا نییە (خلیل. ٢٠١٤. لا٢٩).

١٢-لەشکرکێشی کلتووری بۆ وڵاتان:
هەروەها پێی دەوترێت پڕوپاگەندەی ڕۆشنبیری نێودەوڵەتی و کاریگەری ئەم ڕۆڵە ڕستەوخۆ لەگەڵ هێز و پێگەی ئەو وڵاتانەی کە لەسیستەمی نێودەوڵەتیدا پراکتیزەی دەکەن زیاتر دەبێت، بەو پێیەی وڵاتانی زلهێز سەرنجیان لەسەر بڵاوکردنەوەی دیکەدایە، ئەمەش بووەتە هۆی ئەوەی لاوازی کلتووری و ناوەخۆی و بەها ڕەسەنەکانی زۆرێک لە وڵاتانی جیهان جیاوازی هەیە لە نێوان کارلێک کردن ئازادی نێوان کلتوورەکان و سەپاندنی کلتوورێکی دیاریکراو لەسەر حیسابی لەناوبردنی کلتووری ڕەسەنی گەلێکی دیاریکراو لە ڕێگەی ئیستغلال کردنی میدیای نێودەوڵەتی و ئینتەرنێت لەلایەن وڵاتانی پێشکەوتوو لەهەڵمەتە پڕوپاگەندەییەکانیان بۆ کلتوورەکانیان، کە ئاراستەی ولاتانی کەم پێشکەوتوو و ولاتانی تازەپێگەیشتووی دەکەن، کە لەناو خۆیاندا ئەدەب و هونەر و پەروەردە و بڵاوکردنەوەی زمانی بەهێزی دەوڵەت لەخۆدەگرێت. وەرزش ، ئاڵوگۆڕی کلتووری ، پەروەردەیی، و بانگهێشت کردنی و ڕۆشنبیرانی نوخبەی وڵاتانی لاوازتر بۆ سەردانی وڵاتانی بەهێزتر بە مەبەستی ڕاکێشانی وڵاتی بەهێزتر، هەندێک دەڵێن دیاردەی بەزاندنی زانیاری سنوورەکانی یان کلتووری دیاردەیەکی ئەمریکییە بەهۆی باڵادەستی ڕوونی ئەمریکا لەم بوارەدا. تۆرەکۆمەڵایەتیەکان بە یەکێک لە ئامرازەکانی داگیرکردنی کلتووری بۆ سەر وڵاتانی جیهان دادەنرێت. وە بڵاوکردنەوەی کلتووری وڵاتانی زلهێز لە ڕێگەیەوە بەتایبەت لە نێو هەرزەکاران و گەنجان کە سەرسامن بە پێشکەوتنی ڕۆژئاوا لێکۆلینەوەکە پێی وایە ئەمە یەکدەگرێتەوە لەگەڵ ئەنجامی لێکۆڵینەوەکەی نورە ئیبراهیم السوییان لەساڵی ٢٠١٤ی زایینی، کەتیایدا دووپاتی کردەوە کەتۆرەکانی سۆشیال میدیا کاریگەرییان لەسەر کلتووری گەنجان هەیە، بەتایبەت لەسەر زمانەکە، بەو پێیەی زمانی عەرەبییان لاوازبووە، هەروا یەکێک لە ئامانجە هەرە گرنگەکانی داگیرکردنی کلتووری ولاتانان، کە بریتییە لەکاریگەری کردن لەسەر زمانی دایک و گۆڕینی بە زمانی وڵاتانی بەهێزتر. (خلیل. ٢٠١٤. لا٦).

١٣- بڵاوبوونەوەی دەنگۆ:
لە ئەنجامی نەبوونی میکانزمێکی ورد بۆ پشتراستکردنەوەی سەرچاوەی هەواڵ و زانیاری لەتۆڕەکانی سۆشیال میدیا، دەنگۆ بەشێوەیەکی بەرفراوان بڵاوبووەتەوە، زۆر جاریش تێبینی دەکرێت ئەوانەی کە پێیان دەگەڕێنن پێیان وایە ئەو زانیاریانە هەمیشە دروستن و دەتوانرێت بەبێ ئەوەی وەربگیرێن پشتراستکردنەوەی ڕەسەنایەتی و ڕەسەنایەتی سەرچاوەکەی، ئەمەش دەنگۆ لە کۆمەڵگادا دروست دەکات کە هیچ بنەماکیان نییە. بنەمای ڕاستی
(عبدالفتاح.٢٠١٧.ل٧٤).

گۆڕاوی دووەم/ میدیای گەشتیاری:

پێشەکی

میدیا بەگشتی بە هونەری دامەزراندن و پتەوکردنی پەیوەندییەکان و تێگەیشتن و متمانەی هاوبەش لەنێوان دامەزراوەکە و بازرگانە جۆراوجۆرەکانی ناسراوە بەناساندنی دامەزراوەکە و بەرهەمەکانی و لێکۆڵینەوە لەهەڵسوکەوت و ئارەزووەکانی ئەوکەسانە، بریکارەکان هەوڵدان بۆ تێرکردنی پێداویستییەکانیان و کارکردن بۆپەرەپێدان و فراوانکردنی بەرژەوەندییە هاوبەشەکان سەبارەت بە میدیای گەشتیاری بەو شێوەیە پێناسەکرا کەهەموو هەوڵێکی میدیایی بابەتی و بێ کەسایەتی کە لەلایەن دەزگا فەرمی یان نافەرمییەکانەوە بۆ باشترکردنی وێنەی گەشتیاری و داوای ئامادەکردن و گواستنەوەی پەیامەکان یان کۆمەڵێک پەیام بەئامانجی دروست کردنی هۆشیاری یان گەشەپێدانی گەشتیاری، وێنەی گەشتیاری وڵاتێک یان ناوچەیەک لەهەندێک بازاڕ و بینەر کە میدیا بەکاردەهێنن بەمەبەستی ڕاکێشانی سەرنجی گەشتیارانی ئایندە لەو بازاڕانەدا، جا چ لەناو خۆیان دەرەوەی وواڵات، و پاڵنانی ئەوان بۆبەشداریکردن لەچالاکی گەشتیاریدا
(شوقي.٢٠١٨ . ل٤٥)

یەکەم: پێناسەی ریکلام:

ڕیکلام: بریتییە لە کۆمەڵێک چالاکی پەیوەندی بینراو، دەنگی، یان نووسراو (میدیای پارەدار) کە ئامانجیان کاریگەری لەسەر بەکاربەر یان (بینەر، خوێنەر، یان گوێگر) هەیە بە پێشکەشکردنی پەیامێکی قەناعەتپێکەر بۆ ئەوەی هانی بدات بەرهەمێک بکڕێت، داوای خزمەتگوزارییەک بکات، یان بیرۆکەیەک قبوڵ بکە، لە بەرامبەر ئەو پارەیەی کە دەدرێت بە حزبەکە."specific ad
ڕیکلام ئامرازێکی گرنگ و کاریگەرە لە کارە بازرگانییە جیاوازەکاندا، ئامرازێکی پەیوەندیکردن پێکدەهێنێت کە پەیوەستە بە کاریگەریکردن لەسەر تاکێک یان چەند کەسێک. بە بەکارهێنانی یەکێک لە شێوازە بانگەشەییەکانی بەردەست بۆ دروستکردنی پەیوەندی لە نێوان بەکارهێنەران و

بەرهەمەکاندا، ڕیکلام نوێنەرایەتی ئەو شێوازە دەکات کە بازرگان بەکاریدەهێنێت بۆ کاریگەریکردن لەسەر کڕیار. ئەمەش لەسەر بنەمای بەکارهێنانی کۆمەڵێک ئامراز و شێوازی پەیوەندی غەیرە کەسی؛ بە مەبەستی گەیاندنی بیرۆکە و پەرەپێدانی بەرهەم و خزمەتگوزاری.

دووەم: جۆرەکانی ڕیکلام:

١-ڕیکلامی چاپکراو کە کۆنترین هونەری ڕیکلامە، بریتییە لە ڕێکلامی ڕۆژنامە و گۆڤار و گۆڤاری دەورەیی و تراکت و پۆستەر.

٢-ڕیکلامی ناڕاستەوخۆ، لەوانەش بروشور کە لە ڕێگەی پۆستەوە بۆ کەسانی دیاریکراو دەنێردرێت.

٣- ڕیکلامی دەرەوە، ڕێکلامی سەر شەقامەکان، پێشانگاکان، و ڕیکلام لە لای پاسە گشتییەکان.

٤- ڕیکلامە دەنگییەکان بریتین لە ڕیکلامە ڕادیۆییەکان کە لە شەپۆلی هەوای ڕادیۆیی پەخش دەکرێن.

٥-ڕێکلامی دەنگی/ بینراو، کە ڕێکلامی تەلەفزیۆنییە و لە ئێستادا زۆرترین بڵاوبووەتەوە، هەروەها ڕێکلامی سینەما،

٦-ڕیکلامکردن لەسەر ئینتەرنێت، گرنگییەکەی زیاتر بووە لەگەڵ زیادبوونی گرنگی تۆڕی زانیاری جیهانی وەک میدیایەکی گەورە و ڕیکلامەکانی پەرەی سەندووە تا گەیشتووەتە ئەو ئاستە پێشکەوتووە کە ئەمڕۆ دەیبینین.

٧-ڕیکلام لەسەر شاشەی مۆبایل دوای زیادبوونی ژمارەی بەکارهێنەرانی لە سەرانسەری جیهان و بووەتە ئامرازێکی گرنگی میدیایی. (بوخاری.٢٠١٢.ل١٠.٤.٩)

سێیەم: گرنگی ڕیکلام:

گرنگی ڕیکلام: ڕیکلام ئامرازێکی سەرەکی میدیایە کە لەلایەن دامەزراوە جیاوازەکانەوە بەکاردەهێنرێت. بۆ پەیوەندیکردن لەگەڵ ئامادەبووان و بە ئامانجگرتنی کڕیارانی کارەکەی؛ بۆیە ڕیکلام لە ژینگەی کاردا گرنگییەکی زۆری هەیە، کە دەتوانرێت بەم شێوەیە کورت بکرێتەوە.

گرنگی ئابووری: گرنگی ئابووری ڕیکلام ڕۆڵی خۆی لە بەدەستهێنانی گەشەی ئابووری بۆ دامەزراوەکە نیشان دەدات. لە ڕێگەی ئارەزووی ئەو بۆ بەدواداچوون بۆ خزمەتگوزاری یان کاڵای ئێستا یان نویێ، ئەمە یارمەتیدەرە بۆ زیادکردنی ڕێژەی بەکارهێنانی تاکەکان بۆ بەرهەمەکانی دامەزراوەکە. کە ئەمەش دەبێتە هۆی زیادبوونی قەبارەی بەرهەمهێنان، **گرنگی ئابووری ڕیکلام بەپێی ئەم خاڵانەی خوارەوە کورت دەکرێتەوە:**

١-کاریگەری لەسەر دابینکردن و داواکاری: بەشداریکردنە لە زیادکردنی خواست لەسەر بەرهەمەکان، پاراستنی نرخەکانیان لە ئاستێکی دیاریکراودا، و بەرزکردنەوەی پاڵنەرەکانی کڕیاران بۆ کڕین.

٢-كاریگەری لەسەر تێچووی بازاڕکردن: کاریگەری ڕیکلامە لەسەر بازاڕکردن وەک بەشێک لە تێچوونەکانی.
٣- کاریگەری لەسەر تێچووی بەرهەمهێنان: ڕۆڵی ڕیکلامە لە زیادکردنی قەبارەی بەرهەمهێنان و ئەمەش دەبێتە هۆی کەمبوونەوەی تێچووی گشتی کە دامەزراوەکە تووشی دەبێت.
٤- کاریگەری لەسەر کوالیتی کاڵاکان: دابینکردنی ڕیکلامە بۆ یارمەتیدانی باشترکردنی کوالیتی کاڵاکان بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ، و ئەمەش بەشدارە لە بەرزکردنەوەی خواستی بەکارهێنەران بۆ بەدەستهێنانی ئەم کاڵایانە.
٥-کاریگەری لەسەر نرخی فرۆشتن: ڕۆڵی ڕیکلامە لە بەدەستهێنانی سەقامگیری لە نرخی بەرهەم لە بازاڕدا.
٦-کاریگەری لەسەر وەبەرهێنان: ڕیکلام پشتگیری لە وەبەرهێنان دەکات و بەشداری دەکات لە زیادکردنی، لە ئەنجامدا داهاتی نیشتمانی و تاکەکەسی زیاد دەکات.(بوعموشە.٢٠١٢.ل٢٢-٣٠)

چوارەم: گرنگی کۆمەڵایەتی ریکلام:

گرنگی کۆمەڵایەتی ڕیکلام لە ڕۆڵی خۆیدا دەردەکەوێت لە کاریگەریکردن لەسەر بیری تاکەکان و ئەم گرنگییە بە پێی ئەم خاڵانە کورت دەکرێتەوە:
١- کاریگەری پەروەردەیی: بریتییە لە بەشداریکردنی ڕیکلام لە بەهێزکردنی قەناعەتی تاکەکان بۆ کڕینی باشە یان خزمەتگوزارییەک بەدەست بهێنێت، بۆیە ڕیکلام پەیوەستە بە ڕۆڵی لۆژیک لە گەیاندنی زانیاری کاریگەردا.
٢- ئاسانکاری ژیان لە کۆمەڵگادا: ڕۆڵی ڕیکلامە لە دابینکردنی خزمەتگوزاری و کاڵاکان بۆ مرۆڤەکان بە باشترین ئامراز و هەرزانترین نرخ. کە بەشدارە لە ڕزگارکردنی هەوڵەکانیان لە گەڕان بەدوای بەرهەمەکاندا.
٣- ناساندنی خووی نوێ: ئەمە ڕۆڵی ڕیکلامە لەو کەسانەی کە کۆمەڵێک خووی نوێیان هەیە کە لە ئەنجامی دووبارە بەکارهێنانی بەرهەمە ڕیکلامکراوەکانەوە سەرچاوە دەگرێت، وەک: پەرەپێدانی خووی بەکارهێنانی جۆرێکی دیاریکراوی سابوون بۆ دەستشۆردن.
٤-بەرەوپێش بردنی لێک نزیکبوونەوە لە نێوان کۆمەڵگا و مرۆڤەکان: ڕۆڵی ڕیکلامە لە بنیاتنانی پەیوەندی نێوان هەموو چین و توێژینەوەکان لە یەک کۆمەڵگادا. بەهۆی ڕۆڵی لە گواستنەوەی داب و نەریتی جۆراوجۆر لە نێوان مرۆڤەکاندا.

پێنجەم: پێناسەی میدیای گەشتیاری:

ئەوان میدیای گەشتیارییان بە کۆمەڵێک چالاکی پێناسە کرد کە لەلایەن دامەزراوەکانی میدیاوە ئەنجام دەدرێن بۆ پێکهێنانی بنکەیەکی زانیاری گەشتیاری لەنێو خەڵکدا بۆ ئەوەی کاریگەری

لەسەرهەڵوێست و بیرۆکەکانیان هەبێت، پاشان کاریگەری لەسەرهەڵسوکەوتیان بەرامبەر بە گەشتیاری بەمەبەستی ڕاکێشانی زۆرترین گەشتیار لەناوەخۆی وڵات و دەرەوەی وڵات لەڕێگەی میدیای جۆراو جۆرەوە، چ لەناوەخۆ یان دەرەوەی وڵات
(عەدلی .٢٠١٦ ، لا٤٣).
پێناسەی میدیای گەشتیاری دەکات و دەڵێت ئەو میدیای گەشتیاری وەک یەکێک لەفۆرمەکانی میدیای تایبەتمەند پێناسە کردووە و هەموو لایەنەکانی چالاکی پەیوەندی پلان بۆ دارێژراوی بەردەوامە کە لەلایەن پسپۆرانی میدیای تایبەتمەندەوە پراکتیزە دەکرێت بەئامانجی پێدانی هەموو ڕاستییەکان بۆ ڕای گشتی، هەواڵی ڕاست و زانیاری دروست سەبارەت بەپرسەکان بابەت وکێشە و پێشهاتەکانی پەیوەست بە گەشتیاری بە شێوەیەکی بابەتیانە و بەبێ شێواندن لەڕێگەی ئامراز و فۆڕمی جۆراوجۆری ڕازیکردن و کاریگەری لەپێناو هۆشیاریدا.
گەشتیاری لەنێو خەڵک نێوەنگیرە بۆئەوەی ژمارەیەک تاک ڕابکێشن بۆ نیشتەجێبوون لەدووری شوێنی نیشتەجێبوونیان، جا چ لەناوەخۆیان دەرەوەی وڵات لەلایەکی ترەوە.
(حیجاب.محمد.٢٠٠٤.لا٥٥)

شەشەم: تایبەتمەندی میدیای گەشتیاری:

میدیای گەشتیاری تیشک دەخاتە سەر ئەو ئیمکانیانەی گەشتیاریانەی کە بۆ گەشتیاران دابین دەکرێن بۆ ئەوەی هەریەکەیان چێژیان لێوەربگرێت کاتێک دێنە شوێنی گەشتیاری، چونکە هەموو سنووردارکردنێک بۆ جووڵە و ئازادییان کاریگەری خراپی هەیە، جا چ لە درێژکردنەوەی ماوەی مانەوەیان یان لەسەردانەکەیدا یان لەبانگهێشتکردنی کەسوکار و هاورێکانیدیکەدا بۆ سەردانی ئەو وڵاتەی سەردانیکردووە، دیارترین تایبەتمەندییەکانی میدیای گەشتیاری ئەمانەی خوارەوەن
١-خستنەڕووی داب ونەریتی گەلان بەشێوەیەکی یەکسان.
٢-کە گوزارشت لەشارستانیەتی گەلانی کۆن و شارستانیەتی مۆدێرنیان دەکات.
٣-دابینکردنی پێکهاتەکانی گەشتیاری، لەوانە هۆتێل، کات بەسەربردن و ئامرازەکانی گەشت کردن، واتە بەندەر و فرۆکەخانە و نرخ و هتد.
٤-ناساندنی پێکهاتەکانی گەشتیاری، لەوانەش ئاسانکاری بۆڤیزەی چوونەژوورەوە، گومرگی و ڕێکارە تەندروستییەکان، لەگەڵ شیکارییەکی ڕاستگۆیانە بۆ ئەو سوودانەی کە بۆ گەشتیار کۆدەبێتەوە.
٥-گونجاندنی چالاکی میدیایی لەگەڵ داب و نەریتی و مێژووی ئەو گەلانەی کە ئەم چالاکییە گەشتیارییە ئاراستەیان دەکرێت. (کافی.٢٠١٨ . لا١٧٤)

حەوتەم: ئەرکەکانی میدیای گەشتیاری:

زیادبوونی ڕێژەی سەرنجڕاکێشانی گەشتیاری وولات یەکێکە لەگرنگترین ئەرکەکانی میدیا و پەیوەندییە گەشتیارییەکان میدیای گەشتیاری سەرنجیان لەسەرە و ئامانجیان لەسەرە بریتین لە

١-زیادکردنی ژمارەی گەشتیاران لەڕێگەی شوێنە گەشتیارییە جۆراوجۆرەکانی بەردەست و ناسراو بەشوێنە گەشتیارییەکان.

٢-زیادکردنی تێکڕای شەوانی گەشتیاری واتە تێکڕای ماوەی مانەوە، بە تیشک خستنەسەر تایبەتمەندییەکانی شوێنەکە و خزمەتگوزارییەکانی هۆتێل و غەیرە هۆتێل کە پێشکەش بە گەشتیاران دەکرێت و گرینگیدانیان پێیان.

٣-بەرزکردنەوەی ئاستی خەرجی ڕۆژانەی گەشتیاران بە دابینکردنی بەرهەمە ناوەخۆییەکان و بە تایبەتمەندی تایبەت و خوازراو و خزمەتگوزاری گەشتیاری کوالێتی باش.

٤-ئارەزووی کردنەوەی بازاڕی نویَ و ئەنجامدانی پێشانگای وەرزی بۆ بەدەستهێنانی کڕیاری نویَ و ئایندە.

٥-هاندانی ئامادەبووان بۆ گەڕانەوەی سەردانەکە و پاڵنانی ئامادەبووانی ئایندە بۆبڕیاردانی سەردان کردن.

٦-یارمەتیدان لە بەرەنگاربوونەوەی پیسبوون و پاراستنی ژینگە بە جۆرێک کە سەرچاوەیەکی هەمیشەیی بێت بۆ سەرنج ڕاکێشانی سروشت.

٧-زیادبوونی بەردەوامی بەکارهێنانی شوێنە گەشتیارییە بەردەستەکان

٨-داڕشتنی پلانێکی میدیایی سەرکەوتوو، کە ئامانجی پەیوەندی کردنە بەهەموو جۆرە بینەرێکەوە کاریگەرییان لەسەربێت بۆسوودی گەشتیاری و سوودگەیاندن بەهەردوولا.

٩-بڵاوکردنەوەی هۆشیاری گەشتیاری، جەختکردنەوە لەسەر ناوچە گەشتیاری و شوێنەوارییەکان و پاراستنیان و ئەنجامدانی ئەرکی پەروەردەی گەشتیاری، عەقلانیکردنی بەها ئەرێنیەکانی پەیوەست بە گەشتیاری.

١٠-گرنگیدان بەدابینکردنی هەمووجۆرەکانی گەشتیاری بە پێشکەشکردنی گونجاو کە لەگەڵ هەموو ستایلەکاندا بگونجێت و زیادبوونی ڕێژەی گەشتیاری بەدەستبهێنێت.

١١-ڕۆشنایی خستنەسەر ئەو بەرهەمە گەشتیارییەی کە جیای دەکاتەوە و ڕاکێشانی و فراوانکردنی بنکەکەی بۆ ڕاکێشانی گروپە جیاوازەکان.

١٢-پاراستنی وێنەی شوێنی گەشتیاری لەکاتی قەیرانەکاندا.

١٣-چاودێریکردنی ڕەوتەباوەکانی گەشتیاری جیهانی و هەوڵدان ب ۆپێشکەشکردنی بە کەسانی پەیوەندیدار و ئارەزوومەند، هاوسەنگی لەگەڵ میدیاکان بەڕوونکردنەوەو سەرنجدان بۆ ئەوەی سوود لە گەشەپێدانیان وەربگرین.

هەشتەم: گرنگی میدیای گەشتیاری:

١-گەیشتن بە هۆشیاری گەشتیاری: گرنگی ئالآی گەشتیاری بۆ هۆشیاری و پەروەردەی گشتی زیاتر دەبێت، لەناوەخۆدا لەڕێگەی میتۆد و ئامرازی گونجاوەوە هۆشیاری و تێگەیشتنی هەموو ئەندامانی کۆمەڵگا لە واقیعی گەشتیاری لەوڵاتەکەیان و گرنگییەکەی و لەجۆراوجۆرەکانیش زیاددەکات ڕێگاکان و چۆنیەتی پاراستنی شوێنە گەشتیارییەکان و شوێنەوارەکان، هۆشیاری هەبوو و پەرەسەندنی گرنگی ئەو ڕۆڵەی کە پیشەسازی گەشتیاری وەک پیشەسازییەکی هەناردە کردن دەیگێڕێت کە زیادبوونی بەرجەستە لە داهاتی تاکەکان بەتایبەتی و داهاتی نیشتیمانی بەگشتی بەدەست دەهێنێت.

٢-هاندانی خواست لەسەر ناوەڕۆکی گەشتیاری: میدیای گەشتیاری گرنگە لەهاندانی خواست، گەشتیاری لەبازارە بەدیلەکاندا کە پێشتر هەوڵی پەرەپێدان بەچڕی پراکتیزەنەکراوە، بەکارهێنانی کارنامەی بۆنە شوێنەواری، کلتووری، مۆسیقی و وەرزشی لەشوێنە گەشتیارییەکان، ڕووداوە تیرۆرستییەکانی خستۆتە بەرچاو.

٣-بڵاوکردنەوەی زانیاری گەشتیاری لەڕێگەی ڕاگەیاندنەوە: یەکێکە لە ئامرازە سەرەتاییەکانی بڵاوکردنەوەی زانیاری و ڕۆشنبیری گەشتیاری بۆڕای گشتی ناوەخۆ و دەرەکی. کاریگەری لەسەر بۆچوون و ڕەوت و هەڵوێستی خەڵک هەیە.

٤-پێویستی گەشتوگوزار بەمیدیا: لەڕێگەی میدیاوە تیشک بخەنە سەر ئەو وێنە ڕاستەوخۆیەی کە گەشتیاران ڕادەکێشێت و پاڵیان پێوەدەنێت بۆ سەردانی وڵاتێکی دیاریکراو و کار بۆ زیادکردنی خەرجییەکانیان دەکات، هەروەها هاوتەریبکردنی چالاکییەکانی ڕاگەیاندن لەگەڵ داب و نەریت و مێژووی ئەو گەلانەی کە بۆیان هەیە ئەم چالاکییە ئاراستە دەکرێت.

٥-قەناعەت لەنێو گەشتیاراندا: بەرەوپێش بردنی گەشتیاری بە بەکارهێنانی هەمووچالاکییە میدیاییەکان و شێوازە قایلکەرەکانەوە بەدەست دێت کە یارمەتی دەدات ژمارەی گەشتیارانی ڕاستەقینە و ئایندەیی زیادبکات، چ لەناوەخۆ و چ لە دەرەوەی وڵات جگە لەوەش ئامانجی ئەم هەوڵانە پاڵنەرە بۆ ئەو کەسانەی بەرپرسیارن لەکۆمپانیاکان و دامەزراوەکان.
(الدغیم.٢٠١٤.ل٥٢)

نۆیەم: برەودان بە ڕاگەیاندنی گەشتیاری:

ئەو گۆڕانکارییە گەورەی کە روویدا لە بواری تەکنەلۆژیا و تۆرەکۆمەڵایەتییەکان و کاریگەری گەورەی دروستکرد لەسەر بواری ڕێکلام و ڕاگەیاندن چالاکییە بازرگانی و بازارییەکان کرد ئەو گۆڕانکارییە زۆر بەسوود بوو گشت کۆمەڵگاکانی کار و بەرهەمهێنەرەکان بەهۆی ئەوەی ئەو ئامێر و بەرنامە پێشکەووتوانە کە کارەکانیان زۆر ئاسان کردووە لەڕووی بەڕێوەبردن چونکە دەتوانن زانیاری و داتاکان بە تاکتیکی کەم و کوالێتی بەرز خەزن بکەن و دواتر بە کاری بهێنەوە کە ئەمەش کاتێکی زۆری بۆ دەگرێنێتەوە ئەوەش وای کردووە زۆربەی کارەکانیان بچووک یاخود

گەورە بن بە کەمتر لە کاتژمێرێک ئەنجام بدەن بە تایبەتی کاری کۆمپانیا و هۆتێل و کەرتی گەشت وگوزار کە کۆمپانیاکان مامەڵەکانیان بەشێوەیەکی خێراتر ئەنجام دەدەن بەهۆی ناردنی ئیمێل و فایل لەڕێگای بەرنامەکانەوە کە کارەکە بە ئاسانی ڕادەپەڕێنن وە مامەڵەکردن لەگەڵ کارمەندەکانیان هەر لەڕێگای ئەو بەرنامانەوەیە وە هۆتێلەکان لەڕێگای ئەو بەرنامانە تاکەکان دەتوانن لە شوێنی خۆیان بەدوای هەرزانترین و باشترین و نزیکترین هۆتیل بگەڕێت و بلیت ببڕێت بەبی هیچ ماندووبوونێکی جەستەی وە کەرتی گەشتیاری بە هەمان شێوە گەشتیاران دەتوانن لە ریگای یەک کلیک گەشت بە ناو شوێنە گەشتیارییەکان بکەن و بەدڵی خۆیان هەر شوێنێک کە زۆر سەرسامکەر و سەرنج ڕاکێش بێت دیاری بکەن و گەشتی بۆ بکەن و هەروها کرینی کاڵاکان لەشوێنی خۆت لەڕێگای بەرنامەکانی بازارکردن دەتوانن هەر شتێک بیانەوی کلیکی لەسەر بکەن و ئەو شوێنەی دەیانەویت بۆیان دێت بەبێ هیچ ماندووبوون و کات بە فیرۆدانێک هەروەها کەرتی گەشتیاری بەهۆی ئەو پێشکەوتنە سوودێکی زۆری بینیوە و کار ئاسانییەکی زۆری بۆ کردووە کە کات و تێچوویێکی زۆری بۆ گەڕاوەتەوە و خزمەتگوزاری باشتری پێ بەخشیوە ئەم تۆرەکۆمەڵایەتییانە بەشێکی گرینگی کارەکانی ئەو بەشە بەرێوەدەبەن (کافی.٢٠١٨.لا٤٥)

بەشی سێیەم
تەوەرەی: یەکەم پرسیارەکەسیەکان
تەوەری: دووەم تۆرە کۆمەلایتیەکان
تەوەرەی: سێیەم ریکلامی گەشتیاری

فۆرمی راپرسی بۆ توێژینەوە

لەم توێژنەوەیە بۆمان دەرکەوت کەوا کاریگەری تۆرەکۆمەلایەتیەکان لەسەر برەودانی میدیای گەشتیاری لەلایان بیرێبیری هۆتیلەکان رۆلیکی باشی هەیە بۆ زیاتر سەرنجی گەشتیاران بۆ هۆتیلە پێنج ئەستیرەکان رابکێشێت بەڵام دەبیت زیاتر گرینگی زیاتر بە بەکارهێنانی هەموو جۆرە تۆرەکۆمەڵایەتیە جیاوارەکان بدرێت وە ئەمەش لە رێگاری بەکار هێنانی فۆرمی راپرسی وە شیکاری ئامار ئەم ئەنجامەنەمان بۆ دەرکەوت. جیاوارتر لە توێژنەوەکانی پێشتر

تەوەری یەکەم: پرسیارەکەسیەکان

١- رەگەز

لە سەدا	دووبارە بوونەوە	رەگەز
٪٧١	٢٢	نێر
٪٢٩	٩	مێ
٪١٠٠	٣١	کۆ گشتی

رێژەی ئەوکەسانەی کە بەژداربوونە لە وەلآم دانەوەی راپرسیەکە (٢٢) لەرەگەزی نێر بوونە کە رێژەیان (٪٧١) بوو بەبراورد بەرەگەزی مێ کە رێژەیان(٢٩%) وە (٩) کەس بوونە لەلآیان توێژەران

٢- بروانامە

لە سەدا	دووبارە بوونەوە	بروانامەکان
٪١٩.٤	٦	ئامادەیی
٪٣٢.٢	١٠	دبلۆم
٪٣٨.٧	١٢	بەکەلۆریۆس
٪٣.٢	١	ماستەر
٪٦.٥	٢	دکتۆرا
١٠٠	٣١	کۆ گشتی

زۆربەی ئەوانەی بەژداریان کردەوە لە راپرسیەکە هەڵگری بروانامەی بەکەلۆریۆس کە ژمارەیان (١٢)کەس وە رێژەیان (٪٣٢.٢) بەبەراورد بەکەمترینیان کە هەڵگری بروانامەی دکتۆرا کە ژمارەیان (٢)کەسە و رێژەیان (٪٦.٥)
لەلآیان توێژەران

٣- تەمەن

لە سەدا	دووبارە بوونەوە	تەمەن
٪٦.٥	٢	کەمتر لە ٢٥ ساڵ
٪٢٥.٨	٨	٢٦ بۆ ٣٠ ساڵ
٪١٩.٤	٦	٣١بۆ ٣٥ ساڵ
٪٢٥ .٨	٨	٣٦ بۆ ٤٠ ساڵ
٪٢٢.٦	٧	٤١ زیاتر
١٠٠	٣١	کۆ گشتی

زۆربەی بەژداربوانی راپرسیەکە تەمەنیان لە نێوان (٣٦-٤٠)کە رێژەیان (٢٥.٨٪) و ژمارەیان (٨)کەس بوە بەبەراوردن بە کەمترین تەمەن لە بەژداربون کەتەمەنیان کەمتر بوو لە (٢٥) و رێژەیان (٦.٥٪) و ژمارەیان (٢)کەس بوو
لەلایان توێژەران

٤- تۆرەکۆمەلایەتیەکان

جۆرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
فیسبوک	١٢	٪٣٧.٧
تویتەر	٣	٪٩.٧
یوتوب	٧	٪٢٢.٦
ئینستاگرام	٦	٪١٩.٤
ئەوانی تر	٣	٪٩.٧
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

زۆرترین بەکارهێنان بۆ تۆرە کۆمەلایەتیەکان بەکارهێنانی فەیسبوک بوو کە بەکارهێنەران کەژمارەیان (١٢)کەس بوو ورێژەیان (٣٧.٧٪) بوو بەبەراورد بە کەمترین بە کارهێنان بریتی بوو لە بەکارهێنانی تویتەر کە رێژەی بەکارهێنەران بریتی بوو لە (٩.٧٪) وژمارەیان بریتی بوو لە (٣) کەس
لەلایان توێژەران

٥- ماوەی بەکارهێنان

ماوە	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
کەمتر لە سەعاتێک	١	٪٣.٢
یەک بۆ دوو سەعات	١١	٪٣٥.٥
دوو بۆ سێ سەعات	٥	٪١٦.١
سێ بۆچوار سەعات	١٣	٪٤١.٩
زیاتر لە چوار سەعات	١	٪٣.٢
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

زۆرترین ماوەی بەکارهێنان بۆ تۆرە کۆمەلایەتیەکان لەلایەن بەژداربوانی راپرسیەکە بریتی بوو لە (١٣)کەس بە رێژەی ٤١.٩٪کە ماوەکەی بریتی بو لە زیاتر لە سێ سەعاتە بە بەراورد بە

کەمترین ماوەی بە کارهێنان بریتی بوو لە زیاتر لە چوار سەعات و ژمارەیان بریتی بوو لە (١) کەس و ڕێژەیان (٣.٢٪) بوو
لەلایان توێژەران

تەوەری دووەم: ڕۆڵی تۆڕەکۆمەلایەتییەکان
گۆراوی یەکەم ڕۆڵی تۆڕەکۆمەلایەتییەکان

١- تۆڕە کۆمەلایەتییەکان لە برەودانی میدیایی گەشتیاری بەشداری دەکەن لە راکێشانی گەشتیار.بۆهۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٦٤.٥٪
بێ لایەن	٨	٢٥.٨٪
هاورانیم	٣	٩.٧٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ڕێژەی ئەو کەسانەی کە بەژداربونە لە راپرسیەکە و هاورابوونە بریتی بو لە (٢٠)کەسن بەرێژەی ٦٤.٥٪ بوو هەروها ئەو کەسانەی هاورا نین ژمارەیان (٣)کەس بەرێژەی ٩.٧٪ .
لەلایان توێژەران

٢- ڕێکلام کردن لە ڕێگای تۆڕە کۆمەلایەتییەکان کاردەکات لەسەر هاندانی گەشتیار بۆهاتن بۆ هۆتێلە پێنج ئەستیرە

پێوەرەکان	دووبارە	لە سەدا
هاورام	٢٥	٨٠.٦٪
بێ لایەن	٣	٩.٧٪
هاورانیم	٣	٩.٧٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەی ئەو کەسانەی کە بەژداریانکردووە لە راپرسیەکە هاوران لەگەڵ ڕێکلام کردن لە ڕێگای تۆڕە کۆمەلایەتییەکان کاردەکات لەسەر هاندانی گەشتیار بۆهاتن بۆ هۆتێلە پێنج ئەستیرە بریتین
لەلایان توێژەران

٣- سایتەکانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە ناساندنی خزمەتگوزارییەکانم.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٦٤.٥٪
بێ لایەن	١٠	٣٢.٣٪
هاورانیم	١	٣.٢٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەی ئەو بە ژداربوانەی کە هاوران لە گەڵ سایتەکانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە ناساندنی خزمەتگوزارییەکانم.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان ژمارەیان بریتی بوون لە (٢٠) کەس وریژەیان بریتی بو لە ٦٤.٥٪و ژمارەی و ئەوکەسانەی کە هاورا نین بریتی بون لە (١) کە ریژەیان ٣.٢٪

لەلایان توێژەران

٤- تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە دوورکەوینەوە لە شێوازی کۆن ڕێکلام کردن لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٦٤.٥٪
بێ لایەن	٩	٢٩٪
هاورانیم	٢	٦.٥٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ریژەی هاورابون لەلایەن بەژداربوانی راپرسیەکە لەگەڵ پرسیاری تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە دوورکەوینەوە لە شێوازی کۆن لە ڕێکلام کردن.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان بریتی بو لە (٢٠)کەس کە ریژەیان ٦٤.٥٪هەروها ژمارەی ئەو بەژداربوانەی هاورا نین بریتی بون لە (٢)کەس کە ریژەیان ٦.٥٪ بوو

لەلایان توێژەران

٥- سروشتی کارەکەم یارمەتیم دەدات لە ناسینی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بە شێوەیەکی گشتی

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	١٣	٤١.٩٪
بێ لایەن	١٣	٤١.٩٪
هاورانیم	٥	١٦.١٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ڕێژەی هاورابون بریتی بو لە (١٣)کەس کە ڕێژەیان ٤١.٩٪ هەروها ئەو بەژداربوانەی کە بێ لایەن بون ژمارەیان بریت بوو (١٣)کەس کە ڕێژەیان٤١.٩٪ هەروها ژمارەی ئەو بەژداربوانەی هاورا نین بریتی بون لە (٥)کەس کە ڕێژەیان ١٦.١٪ بوو.

لەلایان توێژەران

٦- تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان ئامرازێکن بۆ کۆکردنەوەی زانیاری دەربارەی توخمەکانی ڕاکێشانی گەشتیار. بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	١٨	٥٨.١٪
بێ لایەن	٧	٢٢.٦٪
هاورانیم	٦	١٩.٤٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ڕێژەی هاورابون لەلایەن بەژداربوانی ڕاپرسیەکە بریتی بو لە(١٨)کەس کە ڕێژەیان ٥٨.١٪هەروها ئەو بەژداربوانەی کە بێ لایەن بون ژمارەیان بریت بوو (٧)کەس کە ڕێژەیان٢٢.٦٪هەروها ژمارەی ئەو بەژداربوانەی هاورا نین بریتی بون لە(٦)کەس کە ڕێژەی١٩.٤٪بوو.

لەلایان توێژەران

٧- بڕی ئەو داتا و زانیارییانەی کە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان هەیە دەربارەی گەشتیاری یارمەتیم دەدات لە ڕکابەری کردن و بەردەوام بوون لە کارەکانم

له سەدا	دووبارە بوونەوە	پێوەرەکان
٪٣٨.٧	١٢	هاورام
٪٣٢.٣	١٠	بێ لایەن
٪٢٩	٩	هاورانیم
١٠٠	٣١	کۆ گشتی

ڕێژەی هاورابون لەلایەن بەژداربوانی بریتی بو لە(١٢)کەس کە ڕێژەیان ٣٨.٧٪ هەروها ئەو بژداربووانەی کە هاورانین بریتی بون لە(٩)کەس کە ڕێژەی٢٩٪بوو.

لەلایان توێژەران

٨- شارەزایم لە بەکارهێنانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان و دانانی وێنە و ڤیدیۆ یارمەتیدەرە بۆ ناساندنی کارەکانم و زیادبوونی گەشتیار

له سەدا	دووبارە بوونەوە	پێوەرەکان
٪٦١.٣	١٩	هاورام
٪٣٥.٥	١١	بێ لایەن
٪٣.٢	١	هاورانیم
١٠٠	٣١	کۆ گشتی

ئەو بەژداربوانەی کە لەگەڵ ئەو هاوران بریتین لە (١٩)کەس بەریژەی ٦١.٣٪ هەروها ئەوانەی بێ لایەنن بریتین لە (١١)کەس وریژەیان ٣٥.٥٪
بوو ئەوانەش هاورانین بریتین لە (١)کەس و ڕێژەیان ٣.٢٪
لەلایان توێژەران

٩- تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بەشدارن لە ناساندنی باشترین هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان لە هەولێر

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٦٤.٥٪
بێ لایەن	٩	٢٩٪
هاورانیم	٢	٦.٥٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

هاوران بریتین لە (٢٠)کەس بەریژەی ٦٤.٥٪ هەروەها ئەوانەی بێ لایەنن بریتین لە (١٠)کەس وریژەیان ٣٢.٢٪ بوو ئەوانەش هاورانین بریتین لە (١)کەس و ریژەیان ٣.٢٪
لەلایان توێژەران

١٠- بەکارهێنەرانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان سەرکەوتوو بوون لە بڵاوکردنەوەی زانیاری دەربارەی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان بە شێوازی وێنە و دەنگ

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٦٤.٥٪
بێ لایەن	١٠	٣٢.٢٪
هاورانیم	١	٣.٢٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ئەو بەژداربوانەی کە لەگەڵ ئەو پسیارە هاوران بریتین لە (٢٠)کەس بەریژەی ٦٤.٥٪ هەروەها ئەوانەی بێ لایەنن بریتین لە (١٠)کەس وریژەیان ٣٢.٢٪ بوو ئەوانەش هاورانین بریتین لە (١)کەس و لریژەیان ٣.٢٪
لەلایان توێژەران

تەوەری سێیەم: میدیای گەشتیاری
گۆراوی دووەم میدیای گەشتیاری

١- گەشتیار گرنگی دەدەن بە چاودێری کردنی ڕیکلامی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان کە لە کەناڵەکان بەخش دەکرێت

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢١	٪٦٧.٧
بێ لایەن	٧	٪٢٢.٦
هاورانیم	٣	٪٩.٧
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ئەو کەسانەی هلوران(٢١)کەسە و ڕێژەیان (٪٦٧.٧) بەبەراورد بە و بە ژداربوانەی کە هاورا نین وە ژمارەیان (٣)کەس بوو و ڕێژەیان (٪٩.٧) بوو
لەلایان تویژەران

٢- ڕیکلام لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان یارمەتی دەدات لە ناسینی کارە گەشتیارییەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٠	٪٦٤.٥
بێ لایەن	٩	٪٢٩
هاورانیم	٢	٪٦.٥
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەی ئەو بەژداربوانەی کە هاوران ژمارەیان بریتی بوو لە (٢٠)کەس و ڕێژەیان بریتی بوو لە (٪٦٤.٥) بەبەراورد بەو کەسانەی کە هاورانین و ژمارەیان (٢)کەسە و ڕێژەیان (٪٦.٥) بوو
لەلایان تویژەران

٣-ڕیکلامی گەشتیاری گرنگە لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٣	٪٧٤.٢
بێ لایەن	٧	٪٢٢.٦
هاورانیم	١	٪٣.٢
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەی ئەو کەسانەی هاوران بریتی بوون لە (٢٣) کەس و ریژەیان (٧٤.٢٪) بە بەراورد بە و کەسانەی هاورا نین و ژمارەیان (١)کەس بوو و ریژەیان (٣.٢٪) بوو
لەلایان تویژەران

٤- پیشووتر ریکلامت کردووە بۆ هۆتیلە پینج ئەستیرەکان

پیوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٩	٢٩٪
بێ لایەن	١٥	٤٨.٨٪
هاورانیم	٧	٢٢.٦٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

دەربارەی ریکلام کردن ئەو کەسانەی کە بیلایەنن ژمارەیان دەگاتە (١٥)کەس وە ریژەیان ٤٨.٨٪یەبە بەراورد بە بە کەمترینیان کە دەگاتە (٧) کەس کە هاورانیین وە ریژەیان ٢٢.٦٪یە
لەلایان تویژەران

٥- ریکلام لە شوینە گەشتیارییەکان لە تۆرە کۆمەلایەتییەکان هانی گەشتیار دەدەن بۆ سەردان کردنی هۆتیلە پینج ئەستیرەکان

پیوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٤	٧٧.٤٪
بێ لایەن	٣	٩.٧٪
هاورانیم	٤	١٢.٩٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ئەو کەسانەی بەژدارییان کردووە لە هاوراکان ژمارەیان دەگاتە (٢٤) کەس وە ریژەی بەژداربووان ٧٧.٤٪وە بەراورد بە ئەو کەسانەی هاورانیین ژمارەیان دەگاتە (٢) وە ریژەیان دەگاتە ٦.٥٪وە هەروەها ئەو کەسانەی بیلایەنن (٥) کەسن وە ریژەیان ١٦.١٪
لەلایان تویژەران

٦- سەیرکردنی ڕێکلامە گەشتیارییەکان وا لە گەشتیار دەکات ئارەزووی گەشت بکەن.بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٤	٪٧٧.٤
بێ لایەن	٣	٪٩.٧
هاورانیم	٤	٪١٢.٩
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

بەڕێژەی٧٧.٤٪ بەژداربووان وە هاوڕان لەسەری بەبەراورد ئەو کەسانەی کەهاوڕانیین ژمارەیان دەگاتە (٤) کەس و وە ڕێژەی ١٢.٩٪وە ئەو کەسانەی بێلایەنن ژمارەیان (٣) وە ڕێژەیان دەگاتە ٪٩.٧

لەلایان توێژەران

٧- ڕێکلامی گەشتیاری لە ڕێگەی پۆستەرەکان یارمەتیدەرە لە راکێشانی گەشتیار.بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	١٦	٪٥١.٦
بێ لایەن	٩	٪٢٩
هاورانیم	٦	٪١٩.٤
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ئەو کەسانەی هاوڕان ڕێژەیان ٥١.٦٪ژمارەیان دەگاتە (٢٦)کەسە بەرزترین یانە وە بەبەراورد نزمترینیان ئەو کەسانەن کە هاوڕانین ژمارەیان (٦) وە ڕیژەیان ١٩.٤٪یە

لەلایان توێژەران

٨- ڕێکلام وا لە گەشتیار دەکات گونجاوترین هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان هەڵبژێرێت بۆ گەشت

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٢	٪٧١
بێ لایەن	٨	٪٢٥.٨
هاورانیم	١	٪٣.٢
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەیانبەژداربووان دەگاتە (٢٢) کەس و ڕێژەیان ٧١٪ لەسەدایە بەرامبەر بەو کەوسانەی کەمترینیان هاوڕانین کە ژمارەیان دەگاتە (١) وەڕێژەی دەگاتە ٣.٢٪ بوو
لەلایان توێژەران

٩- ڕیکلامی گەشتیاری بۆ ئۆفەرە گەشتیارییەکان سەرنجی گەشتیار رادەکێشێت بەهۆی شێوازی پێشکەشکردنی.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٣	٧٤.٢٪
بێ لایەن	٦	١٩.٤٪
هاورانیم	٢	٦.٥٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ژمارەی ئەو کەسانەی کە هاوڕان (٢٣) کەسەو ڕێژەی یان ٧٤.٢٪وە بەبەراورد ئەکەسانەی کە ژمارەیان زیاترە کە هاوڕانیم دەگاتە (٦) وە ڕێژەیان ٦.٥٪یە بە لایەنەتر کە بێلایەنن (٦) کەسە و ڕێژەیان ١٩.٤٪
لەلایان توێژەران

١٠- تۆڕە کۆمەلایەتییەکان ڕۆڵیان هەیە لە گەیاندنی پەیامی ڕێکلام بە شێوەیەکی روون و دیار.بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان

پێوەرەکان	دووبارە بوونەوە	لە سەدا
هاورام	٢٤	٧٧.٤٪
بێ لایەن	٥	١٦.١٪
هاورانیم	٢	٦.٥٪
کۆ گشتی	٣١	١٠٠

ئەو کەسانەی هاوڕان کەژمارەیان (٢٤)کە ڕێژەی ٧٧.٤٪یە بەنزمترینیان ڕای هاوڕانیم ژمارەیان (٢) کەسە وەڕێژەیان ٦.٥٪ وە بێلایەن ژمارەیان (٥) کەسە ڕێژەی ١.١٦٪
لەلایان توێژەران

Correlations

		رۆلی تۆرەکۆمەلایەتیەکات	میدیای گەشتیاری
	Pearson Correlation	١	.٥٦٨
رۆلی تۆرەکۆمەلایەتیەکات	Sig. (٢-tailed)		.٠٠١
	N	٣١	٣١
	Pearson Correlation	.٥٦٨	١
میدیای گەشتیاری	Sig. (٢-tailed)	.٠٠١	
	N	٣١	٣١

**. Correlation is significant at the ٠,٠١ level (٢-tailed).

ئەم خشتەیە دەری دەخات کە پەیوەندی و کاریگەری هەیە لەنێوان هەردوو گۆراوەکە کە گۆراوی یەکەم تۆرە کۆمەڵایەتیەکان کاریگەری هەیە و پەیوەندیشی هەیە لەسەر گۆراوی دووەم کە میدیای گەشتیاریە

بەشی چوارەم

یەکەم: دەرەنجام

دووەم: راسپاردە وپێشنیارەکان

دەرەنجام

١/ژمارەی ئەوکەسانەی کەوا لە فۆرمەکە بەشداربوون تەمەنیان لە نیوان ٢٦-بۆ٣٠ وە ٣٦ بۆ ٤٠ هەمان ژمارەیان وەگرتوە کەدەکاتە ٨ کە ریژەیان (٧١٪)ریژەی ئەوکەسانەی کە بەژداربوونە لە وەلام دانەوەی راپرسیەکە (٢٢) کەس لەرەگەزی نێر بوونە

٢/ زۆربەری بەریوبەرەکانی هۆتیل بۆ کاری ریکلامی خۆیان تۆرەکۆمەڵایەتی فیسبووک بەکاردهێنن زیاترە بە بەراوە لەگەل تۆرەکانی تر کەریژەی دەگاتە ٦٤.٥٪

٣/ زۆربەی ئەوکەسانەی کەوا تۆرەکۆمەلایەتیەکان بەکاردەهێنن ماوەکە زیاترە لە چوارە سەعات

٤/ زۆربەی بەریوبەرکان تۆرەکۆمەلایەتیەکان بەکاردەهینن بۆ براودانی میدیای گەشتیاری

٥/ هاورام ڕێکلام کردن لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان کاردەکات لەسەر هاندانی گەشتیار بۆهاتن بۆ هۆتێلە پێنج ئەستیرەکان

٦/ هاورام تۆرە کۆمەلایەتیەکان یارمەتی هۆتێلە بێنچ ئەستێرەکان دەدات لە دورکەوتنەوە لە شێوازی ریکلام کردن بە شێواری کۆن بە ریژەی ٦٤.٥٪

٧/ ریکلام یارمەتی گەشتیار دەدات لە هەلبژاردنی گەنجاوترین هۆتێلی پێنج ئەستێرە

٨/هاورام کەوا ریکلام کردن بە هەردوو شێوازی دەنک وە وێنە کاریگەری زیارتر دروست دەکات

٩/هاورام کەوا گەشتیاران گرنکی زیاتر دەدەن بە ریکلام هۆتیلە بێنچ ئەستێریکان بەریژەی ٦٧.٧٪

١٠/ هاورام لەگەڵ ئەوەی ڕێکلامی گەشتیاری کەوا گرینگی زۆری هەیە لە ڕێگەی پۆستەرەکان یارمەتیدەرن بۆ ڕاکێشانی گەشتیاری لە هۆتیلە پێنج ئەستێرەکان

١١/لەم راپرسیە بۆمان دەرکەوت کەوا ریژەی روگەزی نێر زیاترە لە رەگەزی مێ زیاترلەپرۆشەی بەریوبردنی هۆتێلی پێنج ئەستیرەکان

راسپاردە وپێشنیارەکان

١/واباشترە کەوا ئەوەکەسانەی دەبنە بەرێوبەری لە هۆتێلەکان ئاستی زانستی بروانامەیان کەمتر نەبێت لە بروانامەی بەکەلۆریۆس
٢/ بەکارهێنانی فیسبوک بەس نیە بۆ ریکلام کردن تێدا چونکە چەندین تۆری کۆمەلایەتی جیاوازمان هەیە کەوا ژمارەی بەکارهینەرانی زۆر بەرزە وەکو انستگرام ....
٣/ واباشترە کە کەسانی شارەزا وپسپۆر کار بکەن لە بواری رێکلامکردن چونکە سەرکەوتن لەو بوارە پێویستی بەکەسی شارەزایە لەبەکارهێنانی تۆرە کۆمەڵایەتیەکان .
٤/ واباشترە کەوا بەرێوبەری هۆتیلەکان تۆرەکۆمەلایەتیەکان جۆراو جۆر بەکاربهینن بۆ برەودانی میدیای گەشتیاری
٥/ جۆراو جۆریەتی شێوازی بەکارهێنانی تورەکۆمەلایەتیەکان کاریگەری راستەوخۆی هەیە لەسەر گەشتیاران
٦/وا باشترە تۆرەکۆمەلایەتییەکان وە شێوازی نوی بهکاربهینن بۆ راکێشانی گەشتیاران بۆ هۆتێلە پێنچ ئەیستێرەکان
٧/باشترە کەوا رێژەی گرینکی دان بە ریکلامی هۆتیلە بێنچ ئەستێرەکان زیاتر بێت
٨/ بەکارهێنانی تۆرەکۆمەلایەتیەکان زیاتر یارمەتی دەردەبێت بۆ راکێشانی گەشتیاران نەک تەنها لە رێگەی پۆستەرەکان ریکلام بۆهۆتیلە پێنج ئەستێرەکان
٩/باشترە هۆتێلە پێنچ ئەستێرەکان ریکلام کردن لە کاتی گونجاو وە ئۆفەری باش بەکاربهینن
١٠/بەکارهێنانی تۆرە کۆمەلایەتیەکان لەگەل پۆستەرەکان بۆ مەبەستی ریکلام بۆتە هۆی هاتنی ژمارەیەکی زۆری گەشتیاران بەڵام وا باشترە تەنها پشت بەمانە نەبەستن شێواز و رێگای تر بەکاربهێنن
١١/واباشترە کەوا زیاتر ئاسانکاری بۆ رەگەزی مێ بکرێت بۆ ئەوەی بتوانن پەرە بەتواناکانی خۆیان بدەن لەم بوارەدا

ليستى سەرچاوەكان

كتاب

الدليمي.٢٠١٢ .الاعلام والتنمية. ط١ .دار المسيرة للنشر والتوزيع والطباعة. عمان

الدليمي.٢٠١١ .المدخل الى وسائل الاعلام والاتصال. ط١. دار الثقافة للنشر والتوزيع. عمان

أبو إصبع. صالح خليل.٢٠٠٦. الإتصال والإعلام في المجتمعات المعاصرة.ط٥.دار مجدلاوي للنشر والتوزيع.عمان

ال دغيم.٢٠١٤.الاعلام السياحى والتنميه السياحه الوطنيه.ط١ .دار اسامه لنشر و التوزيع.

الاقطش.٢٠١٩.الدعايه الاعلاميه.ط١. دارانشر منشورات وطن.فلسطين

الصرفى .الاعلان انواعه مبادوه طرق اعداده.٢٠١٧.

القرني. علي. ٢٠١٣. الإعلام الجديد من الصحافة التقليدية إلى الإعلام الاجتماعي وصحافة المواطن. الرياض: مطابع جامعة الملك سعود.

التميمي. مهند حميد.٢٠١٥. استخدام الشباب لشبكات التواصل الاجتماعي وعلاقته بالتعرض للتلفزيون .رسالة ماجستير غير منشورة. جامعة بغداد. بغداد العراق.

حجاب طه. محمد .٢٠٠٤ . الإعلام السياحي القاهرة: دار الفجر.

سامية.٢٠٢٣م.واقع الاتواصل الاجتماعى.بدون دارنشر

شفيق. حسنين. ٢٠١١. الإعلام الجديد الإعلام البديل تكنولوجيا جديدة في عصر ما بعد التفاعلية. دار فكر وفن للطباعة والنشر والتوزيع. القاهرة. مصر.

شقرة. علي خليل. ٢٠١٤. الإعلام الجديد. ط١. عمان دار أسامة للنشر والتوزيع .

خضره. جلال بدر. وكافي. مصطفى يوسف؛ ومخلوف. هنادي محمد. ٢٠١٨. السياحة الإلكترونية. الج ازئر دار ألفا للنشر والتوزيع..

عدلي. أحمد. ٢٠١١ .مقدمة في الاعلام السياحي.ط١. دار الوفاء لدنيا الطباعة والنشر . الاسكندرية.

عدلى . ٢٠١٦.مقدمه فى الاعلام اسياحى.دار انشر مكتبه الوفاء القانونيه.مصر

عبد الفتاح.٢٠١٧ .وسائل التواصل الاجتماعى وتاثيرها على المجتمع.ط١.دار انشر المجموعه العربيه للتدريب والنشر ..القاهير مصر

عبدالقادر. موختار.٢٠٢٢.الترويج السياحى عبر وصائل الاتواصل الاجتماعى.رساله ماجستير جامعه بن خلدون.قسم العلوم التجاريه.

عبد الحميد. محمد .٢٠١٠. نظريات الإعلام واتجاهات التأثير. ط٣. القاهرة عالم الكتب.

عدلي. عصمت وأحمد. منال شوقي.٢٠١٨. مقدمة في الإعلام السياحي. الإسكندرية: دار الوفاء للطباعة والنشر والتوزيع.

عمر. أمل نصرالدين. ٢٠١٣. تصور مقترح لوظيفة شبكات التواصل الاجتماعي في التعليم القائم على المشروعات أوثرة في زيادة دافعية الإنجاز

كافى.٢٠١٨. الاعلام واعلان سياحى.النشر دارحامد للنشر ولتوزيع.مصر

وسام.كمال. ٢٠١٤. الإعلام الإلكتروني والمحمول. ط١. القاهرة: دار الفجر للنشر والتوزيع.

محمد. علي عامر عبد الكريم. ٢٠١٧ الترويج الإعلامي للسياحة وأبعاده التنموية: السياحة

مكتبة المثقف .٢٠١٦. دور مواقع الواصل الاجتماعي في التغيير تم الرجوع اليه ٢٠١٩/٣/١٠

اطروحة دكتوراه

الأثريةتم السودانية أنموذجا ٢٠١٢ – ٢٠١٧. أطروحة دكتواره غير منشورة. جامعة أم درمان .السودان.

ماستر

ال ارشد. آلاء محمد رشيد. ٢٠١٤. استخدامات شبكتي التواصل الاجتماعي الفيسبوك والتويتر والإشباعات المتحققة لدى طلبة الجامعة الأردنية. دارسة ميدانية على جامعتي الأردنية والشرق الأوسط. رسالة ماجستير غير منشورة. جامعة الشرق الأوسط. عمان. الأردن

بولحية. بولروايح.٢٠١٦. دور وسائل الاعلام في الترويج للوجهات السياحية
مذكرة ماستر في علوم التسيير. جامعة محمد الصديق بن يحى .جيجل .

البخارى .عبله عبدالحميد .٢٠١٢.اقتصاديات السياحه .رساله ماجستير

حميده بوعموشه.٢٠١٢.دور القطاع السياحى فى تمويل الاقتصاد الوطنى .رساله ماجستير .جامعت فرحات عباس .صطيف .قسم ادارة الاعمال

مجلة

ابراهيم.خالد. التقرير الحر في الفضائيات الوافدة إلى المنطقة العربية قناتا بي بي سي عربي. والحرة نموذج ا. مجلة المستقبل العربي. مجلد ٣٨. عدد ٤٣٦. لبنان.

موقع

٢٩م. الموقع: صحيفة المدينة٢٠١٨اغسطس

پاشکۆکان

(ڕۆڵی تۆڕی کۆمەڵایەتیەکان لەبرەودانی میدیای گەشتیاری تۆیژینەوەیەکی شیکاریە بۆ بەشێک لە بەڕێوبەرانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان)

داتای کەسی

نیشانەی (✓) گونجاو دابێ لە چوارگۆشەی خوارەوە

١- ڕەگەز

نێر ☐ مێ ☐

٢- بڕوانامەی زانستی

ئامادەیی ☐ دیبلۆم ☐ بەکەلۆریۆس ☐ ماستەر ☐ دکتۆرا ☐

٣- تەمەن

کەمتر لە ٢٥ ساڵ ☐ ٢٦-٣٠ ساڵ ☐ ٣٠-٣٥ ساڵ ☐

٣٦-٤٠ ساڵ ☐ سەرووی ٤١ ساڵ ☐

٤- کام لە تۆڕەکۆمەلایەتییەکان بەکاردەهێنیت

فەیسبوک☐ تویتەر☐ یوتوب☐ ئینستاگرام☐ ئەوانی تر☐

٥- ماوەی بەکارهێنانت بۆ تۆرە کۆمەلایەتییەکان چەند کاتژمێرە

کەمتر لە سەعاتێک☐ یەک بۆ دوو سەعات☐

دوو بۆ سێ سەعات☐ زیاتر لە سێ سەعات☐

ژ	ڕۆڵی تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان	هاوڕام	بێلایەن	هاوڕانیم
١	تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان لە برەودانی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان بەشداری دەکەن لە راکێشانی گەشتیار			
٢	ڕێکلام کردن لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان کاردەکات لەسەر هاندانی گەشتیار بۆهاتن بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٣	سایتەکانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە ناساندنی خزمەتگوزارییەکانم. هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٤	تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یارمەتیم دەدەن لە دوورکەوینەوە لە شێوازی کۆن لە ڕێکلام کردندا.بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٥	سروشتی کارەکەم یارمەتیم دەدات لە ناسینی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بە شێوەیەکی گشتی.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٦	تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان ئامرازێکن بۆ کۆکردنەوەی زانیاری دەربارەی توخمەکانی راکێشانی گەشتیار.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٧	بڕی ئەو داتا و زانیارییانەی کە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان هەیە دەربارەی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان یارمەتیم دەدات لە ڕکابەری کردن و بەردەوام بوون لە کارەکانم.			
٨	شارەزایم لە بەکارهێنانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان و دانانی وێنە و ڤیدیۆ یارمەتیدەرە بۆ ناساندنی کارەکانم و زیادبوونی گەشتیار.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٩	بەکارهێنەرانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان سەرکەوتوو بوون لە بڵاوکردنەوەی زانیاری دەربارەی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان بە شێوازی وێنە و دەنگ.			
١٠	تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بەشدارن لە ناساندنی باشترین هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان لە هەولێر.			

ژ	میدیای گەشتیاری	هاوڕام	بێلایەن	هاوڕانیم
١	گەشتیار گرنگی دەدەن بە چاودێری کردنی ڕێکلامی گەشتیاری کە لە کەناڵەکان بەخش دەکرێت.			
٢	ڕێکلام لە ریکخراوە گەشتیارییەکان یارمەتی گەشتیار دەدات لە ناسینی کارە گەشتیارییەکان. هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٣	ڕێکلامی گەشتیاری گرنگە لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٤	پێشووتر ڕێکلامت کردووە بووە شوێنە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٥	ڕێکلام لە شوێنە گەشتیارییەکان لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان هانی گەشتیار دەدەن بۆ سەردان کردنی هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٦	سەیرکردنی ڕێکلامە گەشتیارییەکان وا لە گەشتیار دەکات ئارەزووی گەشت بکەن.			
٧	ڕێکلامی گەشتیاری لە ڕێگەی پۆستەرەکان یارمەتیدەرە لە راکێشانی گەشتیار.بۆ هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
٨	ڕێکلام وا لە گەشتیار دەکات گونجاوترین هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان بۆ گەشت.			
٩	ڕێکلامی گەشتیاری بۆ ئۆفەرە گەشتیارییەکان سەرنجی گەشتیار رادەکێشێت بەهۆی شێوازی پێشکەشکردنی.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			
١٠	تۆرە کۆمەلایەتییەکان ڕۆڵیان هەیە لە گەیاندنی پەیامی ڕێکلام بە شێوەیەکی روون و دیار.لە هۆتێلە پێنج ئەستێرەکان			